

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**VZNIK, VÝVOJ A SOUČASNOST SPORTOVNÍHO POTÁPĚNÍ NA
BEROUNSKU**
DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Lenka Rendlová

Učitelství pro 2. stupeň ZŠ, obor TV-VkZ

Vedoucí práce: Mgr. Radek Zeman

Plzeň 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

Historie, vývoj a současnost sportovního potápění na Berounsku

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce Mgr.
Radka Zemana a za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne

.....

podpis autora

Poděkování

Děkuji Mgr. Radku Zemanovi za odborné vedení, cenné rady, připomínky a čas, který mi při této práci věnoval. Dále bych chtěla velmi poděkovat za pomoc při realizaci praktické části zakladatelům potápěčského klubu Triton, jmenovitě panu Milanovi Machálkovi a Josefu Žáčkovi a v neposlední řadě současnému prezidentovi Jaroslavu Rendlovi.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINAL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	CÍLE A ÚKOLY PRÁCE	4
2.1	CÍL PRÁCE	4
2.2	ÚKOLY PRÁCE	4
3	REŠERŠE LITERATURY	5
3.1	PRIMÁRNÍ ZDROJE	5
3.2	SEKUNDÁRNÍ ZDROJE	6
4	SOUČASNÉ DRUHY SPORTOVNÍHO POTÁPĚNÍ.....	7
4.1	POTÁPĚNÍ S PŘÍSTROJEM	7
4.1.1	Rekreační potápění.....	7
4.1.2	Technické potápění	8
4.1.3	Profesionální potápění	9
4.2	ZÁVODNÍ POTÁPĚNÍ.....	9
4.2.1	Plavání s ploutvemi.....	9
4.2.2	Orientační potápění.....	10
4.2.3	Podvodní ragby.....	11
4.2.4	Podvodní hokej.....	12
4.2.5	Freediving	13
5	SIGNÁLY POTÁPĚČE	15
6	POTÁPĚČSKÁ VÝSTROJ.....	19
6.1	POTÁPĚČSKÁ MASKA	19
6.2	PLOUTVE NA POTÁPĚNÍ	19
6.3	DÝCHACÍ TRUBICE	20
6.4	NEOPRENOVÝ OBLEK	20
6.5	POTÁPĚČSKÝ NŮŽ.....	21
6.6	VYVAŽOVACÍ VESTA	22
6.7	POTÁPĚČSKÁ LÁHEV	23
6.8	HLOUBKOMĚR.....	23
6.9	TLAKOMĚR	23
6.10	ZÁTĚŽNÝ SYSTÉM	23
7	ZÁKLADNÍ POTÁPĚČSKÉ KVALIFIKACE	25
7.1	POTÁPĚČ S 1 HVĚZDOU - P*	25
7.2	POTÁPĚČ S 2 HVĚZDAMI – P**	25
7.3	POTÁPĚČ S 3 HVĚZDAMI – P***	26
8	HISTORIE SVĚTOVÉHO POTÁPĚNÍ.....	27
9	HISTORIE ČESKÉHO POTÁPĚNÍ.....	29
10	METODIKA PRÁCE	31
11	SPORTOVNÍ POTÁPĚNÍ NA BEROUNSKU	32
11.1	HISTORICKÝ VÝVOJ KLUBU TRITON BEROUN.....	32
11.1.1	Od první myšlenky do úplného založení (1958-1959)	32
11.1.2	Od založení klubu Triton Beroun 1959 do roku 1977	34
11.1.3	Rok 1978-1988.....	35
11.1.4	Od roku 1989 do roku 2001.....	38
11.1.5	Od roku 2002 do současnosti	40
11.2	KLUBOVÉ AKCE	44
11.2.1	Krajské závody v rychlostním potápění a plavání s ploutvemi	44

11.2.2 Potápěčské soustředění talentované mládeže.....	46
11.2.3 Zimní ponor - Amerika.....	48
11.3 TÝM PODVODNÍHO RAGBY TRITON.....	50
11.4 POTÁPĚČSKÉ LOKALITY NA BEROUNSKU	52
11.4.1 Kosov	52
11.4.2 Lom Suchomasty.....	52
11.4.3 Jeskyně Podtraťovka.....	52
11.4.4 Amerika.....	53
11.4.5 Šachta v Chrustenicích.....	54
11.4.6 Lom Homolák.....	54
12 DISKUSE	56
ZÁVĚR.....	60
RESUMÉ	61
SEZNAM LITERATURY	62
SEZNAM TABULEK	64
FOTODOKUMENTACE.....	65

1 ÚVOD

Ke zpracování diplomové práce na téma vzniku, vývoje a současnosti sportovního potápění na Berounsku mě vedla především rodinná tradice. Již můj dědeček stál u jeho zrodu, můj otec na něj navázal a později se stal prezidentem klubu Triton Beroun. I já jsem členem tohoto klubu od raného dětství. Jako žákyně jsem absolvovala mnoho potápěčských táborů a Triton jsem reprezentovala na několika závodech. V současné době pomáhám při realizaci sportovních akcí, konkrétně jako hlavní rozhodčí, nebo při plavecké přípravě žáků, kde se jim snažím předat své zkušenosti ze závodního plavání.

Již v útlém věku jsem měla velice blízko k vodním aktivitám a konkrétně přístrojové potápění mi vždy naplňovalo volný čas. Myslím si, že je to velmi obohacující a zajímavá zkušenost. Podvodní svět nabízí člověku plno nevšedních zážitků, objevování nového neznámého prostředí, adrenalin, volnost, uvolnění, aktivní odpočinek a spoustu dalšího. Každý má možnost se v potápění realizovat po svém. V patnácti letech jsem úspěšně absolvovala kurz na potápěčskou kvalifikaci Open Water Diver *, který znamená, že se mohu potápět sama do hloubky 18 m.

Tato diplomová práce se zabývá především berounským klubem, který patří mezi nejstarší v České republice. A jelikož sportovní potápění na Berounsku nemá žádné literární zpracování a mě vždy zajímal jeho vývoj, rozhodla jsem se zpracovat ucelený přehled. V práci jsem se, jak už v názvu uvádím, věnovala historii klubu a jeho vývoji. V historii jsem se chtěla zabývat nejen vznikem klubu, ale i výzbrojí či výstrojí, kterou si sami potápěči vyráběli. U těchto zajímavých předmětů je v příloze fotodokumentace. Dále jsem shromáždila informace o současném fungování a organizaci klubu, jakých akcí se zúčastňuje či které pořádá.

2 CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

2.1 CÍL PRÁCE

Cílem mé diplomové práce je vytvořit ucelený přehled historického vývoje sportovního potápění na Berounsku až po současnost se zaměřením na potápěčský klub Triton Beroun.

2.2 ÚKOLY PRÁCE

- charakteristika sportovního potápění jako sportovního odvětví
- vytvoření uceleného přehledu historického vývoje sportovního potápění na Berounsku
- získání a zpracování informací o současném fungování klubu Triton Beroun
- zmapování potápěčských lokalit na Berounsku

3 REŠERŠE LITERATURY

3.1 PRIMÁRNÍ ZDROJE

V diplomové práci *Rekreační potápění na Olomoucku a jeho možnost využití* (CRHONEK, 2011) jsem se nechala z teoretické části práce nejvíce inspirovat rozdělením potápění dle typu. V literatuře jsem takto ucelený přehled nenašla a tento vyhovoval plně mým potřebám. Popisky jsou dobře přehledné, ale některé bohužel velmi stručné. Dále se autor zabýval potápěčskou výstrojí, která je též popsána jen zkráceně, ale to nic nemění na kvalitě obsahu. Velmi se mi líbí, že se v práci objevily i výukové systémy potápění u nás, které jsou blíže charakterizovány. Praktická část práce je pro mě jako potápěče velmi zajímavá a obohacující, ale z hlediska mé práce je bohužel nepostačující. Autor se zde snažil zjistit co nejvíce zajímavých a dostupných potápěčských lokalit na Olomoucku, každou oblast přehledně zpracoval, nechybí zde stručná charakteristika, vodní fauna, ceník, možnosti dopravy a stravování, dostupnost, fotografie lomů a mnoho dalších údajů, ale přesto bych praktické části vytkla, že v ní chybí osobní zkušenost a tím i vlastní dojmy a zkušenosti z těchto lokalit.

Dalším primárním zdrojem, kde jsem velmi čerpala a hledala potřebné informace, je bakalářská práce *Historie potápění* (ČERMÁK, 2008). Jak už z názvu napovídá, obsah kapitol historie potápění ve světě a následně u nás je v mé diplomové práci obohaceno tímto dílem. Autor velmi pěkně a podrobně popisuje jednotlivé vývojové období až do současnosti. Na práci si dále cením, že si autor dal za úkol zmapovat historii a postupný vývoj jednotlivé potápěčské techniky jako je např. dýchací přístroj, šnorchl, neoprenový oblek, maska a další. Mě jako čtenáře a potápěče tato práce velmi zaujala, protože to člověka vede k zamyšlení, kolik lidí doslova obětovalo svůj život pro budoucí vývoj některých zařízení, které jsou pro nás dnes samozřejmostí.

Mezi velmi důležité zdroje patří rozhovory. Ty jsem nejprve vedla se zakladateli klubu pány Milanem Machálkem a Josefem Žáčkem a týkaly se historie a vývoje berounského potápěčského klubu. S panem Machálkem jsme na základě řízeného rozhovoru řešili prvopočátky klubu, jeho organizaci a vedení. S Josefem Žáčkem probíhala diskuse o založení této volnočasové organizace následované neuvěřitelnými příběhy, které se zabývaly vlastnoručním vyráběním potápěčské výstroje a výzbroje. Dále jsme společně řešily události, které ovlivnily výběr názvu klubu. Další řízené i neřízené rozhovory probíhaly se současným prezidentem Jaroslavem Rendlou. Ten mi pomáhal získané poznatky utřídit a chronologicky zařadit, jelikož některé informace vzhledem k

pokročilemu věku zakladatelů byly zkreslené. Dále mi byl pan Rendla velmi vstřícným vypravěčem vzhledem k současnému vývoji klubu a její aktuální organizaci, včetně ročního plánu akcí. O týmu berounského podvodního ragby mi poskytl mnoho informací Robert Polák. Ten stál u jeho zrodu v klubu a v současné době je jedním z aktivních hráčů ligy. Diskuse s Robertem Polákem vedla i k vyprávění o akcích, kterých se klub zúčastňuje, například akce v Trhové Kamenici, Arctic apod. Dále mi společně s Martinem Batim dopomohli vytvořit a zmapovat kapitolu o potápěčských lokalitách na Berounsku, kterou doplnili o vlastní zkušenosti z ponorů.

3.2 SEKUNDÁRNÍ ZDROJE

V knize Potápění (Holzapfel, 2004) se autor zabýval komplexně přístrojovým potápěním. Jsou zde kapitoly o výstroji, nemocích, fyzikálních zákonitostech, o praxi atd. Jak sám autor uvádí, kniha slouží jako průvodce pro začínající potápěče a jako příručka pro zkušené. Pro svou práci zde nejvíce využiji kapitolu o výstroji, která je velmi přehledná. Na knize navíc oceňuji mnoho nákresů, které slouží k lepšímu pochopení vyobrazené techniky.

Další publikací na podobné téma je Přístrojové potápění (Dobeš, 2005). Tato kniha je určena spíše pro začínající potápěče či čerstvé absolventy kurzu. Myslím si, že je vhodnou volbou pro doplnění nepřesností či rozšíření vědomostí z knihy Potápění.

Mezi konkrétní zdroje o potápěčském klubu Triton patří především internetové stránky tohoto klubu (www.triton-beroun.cz). Zde čtenář nalezne odkaz na popis klubu a stručný přehled historie. Dále se nabízí velmi často aktualizované informace ohledně rozpisu tréninků a kalendáře akcí. Další důležitou záložkou je tým podvodního ragby. Zde se uvádí opět velmi stručně jeho vznik, vývoj v berounském klubu a velmi krátce pravidla hry.

Dalším zdrojem je vytištěný článek v časopisu Techsport (ročník 7, 1999) a nese název „Posel boha moře slaví čtyřicáté narozeniny“. Zde autorka zpovídá dnes již bývalého prezidenta klubu Milana Machálka. Článek vznikl k 40. výročí klubu a popisuje jeho historii, vývoj a fungování do roku 1999.

4 SOUČASNÉ DRUHY SPORTOVNÍHO POTÁPĚNÍ

Všeobecně řečeno je potápění činnost člověka pod vodní hladinou. Pro účely mé diplomové práce lze rozdělit potápění na dvě základní kategorie: potápění s přístrojem a potápění bez přístroje (závodní potápění). Pro potápění s přístrojem je charakteristické, že se při ponoru používá lahev se stlačenou dýchací směsí. Pomocí této techniky může být potápění prováděno i několik hodin a do velkých hloubek. V této kategorii se sdružuje nejvíc potápěčů, jejichž cílem je převážně rekreace za účelem pozorování podvodního života. V druhé kategorii je charakteristické, že se potápění provádí na nádech, nebo-li se zásobou vzduchu v plicích každého jedince. Tato kategorie nepoužívá žádnou moderní techniku. Tito potápěči mají pouze základní výstroj „ABC“. Tak se souhrnně označuje potápěčská maska, šnorchl a ploutve. Další vybavení závisí na charakteru jednotlivých sportovních disciplín.

4.1 POTÁPĚNÍ S PŘÍSTROJEM

4.1.1 REKREAČNÍ POTÁPĚNÍ

Podle mého názoru je v současné době tato kategorie mezi lidmi nejrozšířenější. Touha proniknout pod vodní hladinu láká nejednoho člověka a v dnešní době to již není nemožné. Zejména cestovní kanceláře lákají své zákazníky obrovským množstvím nabídek potápění v zahraničí, obzvláště u moře. Zde vidím ale obrovský risk nezkušených lidí, kteří nemají za sebou potřebnou kvalifikaci a potápějí se poprvé v cizině. Na jednu stranu to stojí nemalé peníze a na stranu druhou je to velice nebezpečný sport. Každopádně každému zkušenému a opatrnému potápěči umožní přístroj dostat se do podvodního života, který nám přinese jedinečný zážitek.

Čeká vás volnost beztlížného stavu, umocněná nádhernými a neopakovatelnými pohledy do životem pulzujícího světa ticha, který vám nabízí pohádkový únik z každodenního shonu a všedních problémů či starostí (Schinckovi, 2007).

V České republice máme možnost se potápět především v zatopených lomech a přehradách, ale i samozřejmě v jiných vodních oblastech jako jsou například rybníky, řeky, umělé nádrže apod. Nejúžasnější zážitky nám ale poskytují lomy, kde máme nejlepší viditelnost. O mnoho lomů u nás se starají i soukromé osoby, které se je snaží pro potápěče zatraktivnit. Tak mají potápěči, které již omrzel podvodní život či hledají zpestření, možnost vidět například potápěčský zvon, utopený vrak lodi, letadla či nákladního

automobilu, kajak, nejrůznější tabulky domácí výroby s podvodními úkoly či vtipy a mnoho dalšího.

V rekreačním potápění s přístrojem je vhodné absolvovat potřebný kurz. Nejen, že má kvalifikovaný potápeč daleko větší příležitosti k potápění a získá základní znalosti o pobytu pod vodou, ale zná i lépe podvodní rizika, která se mohou naskytnout a tím se jim lépe vyvarovat. Konkrétní popis potápečských kvalifikací je uveden v mé diplomové práci níže.

To, že je potápění často označováno jako riskantní nebo dokonce nebezpečný sport, je jen dílem lehkomyšlnosti, sebezpřeceňování a nedostatečného proškolení těch, kterým se nehody během potápění stávají. Proto byste si měli osvojit všechny bezpečnostní zásady a vždy si je včas připomenout. V takovém případě bude pro vás potápění zcela bezpečným a nenáročným sportem (Holzapfel, 2004).

4.1.2 TECHNICKÉ POTÁPĚNÍ

Technické potápění je na rozdíl od klasického rekreačního potápění velice náročné na fyzické a psychické předpoklady každého jedince. Výstroj a výzbroj je totožná s klasickým potápěním, ale liší se směsí naplněnou v lahvích. Pro přístrojové potápění se používají lahve plněné stlačeným vzduchem. V technickém potápění jsou směsi plnění jiné, přičemž základní předpoklad je zvládnutí potápění s nitroxem (směs obohacená o kyslík). Pro toto potápění je důležité projít speciálními kurzy, avšak musíme být absolventem základního potápečského výcviku. Prvotní kurz nese název Nitrox diver. Zde se každý naučí používat speciální plnicí směsi, osvojí si znalost při plánování a přípravou ponorů, výhod a nevýhod každé směsi a mnoho dalšího. Další nástavbou je již náročnější kurz Deep diver. Zde opět musíme být již absolventem např. kurzu CMAS 2 hvězdivý potápeč. Zde je kladem velký důraz na problematiku z hlediska potápění se vzduchem do hloubky 40m a následné dekompresní zastávky. A poslední možným kurzem je Advance Nitrox diver. Ten se zabývá hlavně problematikou potápění na dvě směsi. Předchozí tři typy výcviků lze ještě doplnit o kurz Normix-Trimix diver, který je určen pro velmi dobré potápeče.

Do technického potápění se řadí i kategorie jeskynního (můžeme ho najít i pod pojmem speleopotápění) a vrakového potápění. Největší rozmach jeskynního potápění začíná v 70. až 80. letech minulého století. Vzhledem k rychlé oblibě a rozvoji brzy vznikají kvalifikační kurzy. Základní se nazývá Caver diver (kavernový potápeč), další je

Intro diver (intro potápěč) a posledním možným výcvikem pro absolvování je Full Cave diver (jeskynní potápěč). Podle názorů mnoha autorů jeskynního potápění či instruktorů je důležité, aby každý potápěč měl v sobě jistý pud sebezáchovy, osobní disciplíny a pokory, jelikož při těchto ponorech v extrémních podmínkách může jít lehce o život. Při vrakovém potápění jsou rizika z části zmenšena. Každý zkušený potápěč může předem zvolit bezpečné možnosti prozkoumání vraku a hlavně kdykoliv ukončit ponor a zahájit výstup, což v jeskynních podmínkách není vždy plně možné. To samozřejmě nic nemění na skutečnosti snížit jakoukoliv bezpečnost.

4.1.3 PROFESIONÁLNÍ POTÁPĚNÍ

Profesionální potápění nemá své počátky nikterak zaznamenány. První možné údaje o vzniku jsou z přelomu 19. - 20. století, kdy se konaly potřebné práce na Vltavě související s výstavbou provozu jezů a plavebních komor. Po roce 1989 vznikly soukromé firmy zabývající se pracemi pod vodou a následně roku 1993 se založilo Sdružení podnikatelů, školitelů a profesionálních potápěčů v komerčním potápění, které v současnosti nese název Asociace profesionálních potápěčů ČR. Cílem této asociace je rozvíjet a propagovat profesionální potápění a umožnit případným absolventům získat národní profesní potápěčskou kvalifikaci – potápěč pracovní a potápěč operátor s mezinárodní platností. V České republice mají profesionální potápěči důležité zastoupení v oblastech Báňské záchranné služby, Armády ČR, Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, potápěči provádějící práce pod vodou u firem zabývajících se těmito aktivitami a také mezi ně patří určití instruktoři v rámci komerčních škol rekreačního potápění. Dle Asociace profesionálních potápěčů se dá tato profesionální činnost ještě rozdělit dle charakteru činnosti a těmi jsou například stavební práce, záchranné práce, práce průzkumné a kontrolní a v neposlední řadě práce strojního charakteru.

4.2 ZÁVODNÍ POTÁPĚNÍ

4.2.1 PLAVÁNÍ S PLOUTVEMI

Dle oficiálních pravidel se plaváním s ploutvemi rozumí pohyb s monoploutví nebo dvěma ploutvemi na vodní hladině nebo pod vodou s použitím vlastní svalové síly sportovce a bez použití jakéhokoliv mechanismu nepoháněného silou. Pro disciplíny

plavání pod vodou s dýchacím přístrojem je povoleno použití přístroje se stlačeným vzduchem (Mezinárodní pravidla a národní pravidla České republiky PP/DPP, 2009).

Ploutvové plavání se dále rozděluje do čtyř disciplin: plavání s ploutvemi (SF/PP), plavání s ploutvemi na nádech (AP/RP), plavání pod vodou s dýchacím přístrojem (IM/RP) a BI-FINs (BF).

Při plavání s ploutvemi (SF/PP) je možné plavat libovolným stylem. Každý závodník má povinnost po startu a po obrátkách protnout hlavou či dýchací trubicí hladinu vody do 15 m. Další povinností plavce je mít dýchací trubicí. Pokud ji závodník ztratí, následuje diskvalifikace. Tato disciplína se plave v následujících tratích: 50m, 100m, 200m, 400m, 800m a 1500m pro jednotlivce a ve štafetové podobě 4x100m a 4x200m.

Plavání s ploutvemi na nádech (AP/RP) je podle pravidel povoleno pouze v krytých či venkovních bazénech. Při této disciplíně je důležité, aby mohl rozhodčí sledovat pohyb závodníka. Plavecký styl je opět libovolný, ale není dovoleno mít šnorchl a jakkoliv se v průběhu závodu nadechnout. Pokud se tak stane, nastává diskvalifikace. Zde se plave trať 50m.

Třetí disciplínou je plavání pod vodou s dýchacím přístrojem (IM/RP). Zde je opět styl a způsob držení přístroje libovolný. Dotknutí přístrojem okraje bazénu či jeho odložení nebo výměna je nepřípustná a závodník bude ihned diskvalifikován. Dalším pravidlem je, že potápěč nesmí protnout obličejem hladinu vody. Pokud toto pravidlo nedodrží, opět nastává vyloučení ze závodu. Zde jsou tratě dlouhé 100m, 400m a 800m.

Poslední disciplína se nazývá BI-FINs (BF). V ní je již plavecký styl vymezen a jedná se o kraul. Zde musí opět závodníci dodržovat pravidlo s protnutím hlavy hladiny do 15m, které platí po obrátkách a po startu. Jediná výjimka ve stylu je, že závodník může plavat delfinem, ale pouze 15 m po obrátkách či startu. Potápěči BI-FINs plavou v disciplínách 50m, 100m a 200m.

4.2.2 ORIENTAČNÍ POTÁPĚNÍ

První pokusy o závodění s kompasem jsou zaznamenány již v roce 1961 v Itálii a Rakousku. Základ disciplín, při nichž rozhodovala nejen kompasová rutina, ale také rychlost, pochází však z tehdejší SSSR, odkud byly později už pod křídly mezinárodní federace C.M.A.S. převzaty disciplíny tak, jak je po řadě úprav a změn známe dodnes (Dvořáková, Z., 2005). První mistrovství Československa bylo roku 1962 a uskutečnilo se na přehradě u Chřibské. V současnosti se Mistrovství ČR v orientačním

potápění koná ve čtyřech lokalitách. Jsou to přehrady Harcovská v Liberci, Těrlická u Havířova, Seč u Chrudimi a v neposlední řadě Jesenice u Chebu.

Z hlediska charakteristiky je smyslem orientačního potápění najít všechny kontrolní body za pomoci kompasu a co nejrychleji a nejpřesněji doplavat do cíle. Po celé délce závodu se nesmí potápeč vynořit na hladinu, a to platí i pro každou část jeho těla i výstroje či výzbroje. Start není hromadný, ale závodníci vyplouvají podle předem určeného pořadí.

Závodníci smí z oblasti výstroje a výzbroje používat neoprenový oblek, ploutve (zpravidla monoploutve), masku, dýchací přístroj, plicní automatiku, závaží, bezpečnostní bójku a kompas. Ten se skládá ze střílky (ukazatel směru), počítadla (ukazatel uplavané vzdálenosti), hloubkoměru a kartiček, které slouží pro zaznamenávání azimutů a vzdáleností mezi jednotlivými kontrolami. Kontrolami se rozumí tyč, která je dřevěná nebo z umělé hmoty a plave ve svislé poloze ve vodě. Z hlediska disciplín lze orientační potápění rozdělit na individuální a skupinové. Ze závodů jednotlivců je to disciplína Tyče, která se nejvíce podobá orientačnímu běhu. Dále je to Hvězda a M-kurz, kde se kontroly nehledají, ale pouze objíždějí. Ze skupinových závodů se jedná o závod dvojic, který se nazývá MONK (pár je spojen 2,5m dlouhým provazem a každý v závodě plní jinou roli) a Sjíždění, což je závod čtveřic.

4.2.3 PODVODNÍ RAGBY

Historie tohoto mladého sportu sahá do roku 1961, kdy s nápadem hrát míčovou hru pod vodou přišel Ludwig von Bersuda. Byl členem německého podvodního klubu v Kolíně a pravděpodobná příčina vzniku této hry byla kvůli zpestření kondičního cvičení. Nejprve se plnily lahve pískem, později se napouštěly fotbalové míče slaným roztokem. A tak vznikl první podvodní míč, který se později zmenšil do velikosti míče na vodní pólo. První pravidla této hry vypadala tak, že se hřiště rozdělilo na dvě poloviny sítí. Ta sahala až do 1 metru nad dno bazénu. Hrály proti sobě dva týmy, jejichž cílem bylo umístit míč do koše soupeře. Tato hra se roku 1963 předvedla i na národních hrách. Bohužel o ní nebyl velký zájem. Téměř jediný, kdo měl o tuto hru zájem, byl zubní lékař Franz Josef Grimmeisen. Ten začal prosazovat myšlenky o podvodním ragby, vytvořil první seriózní pravidla a zorganizoval historicky první turnaj s názvem „Bitva o zlatý míč“, který se konal 5. listopadu 1965. Postupně se tato sportovní hra prosazovala v ostatních zemích. První Mistrovství Evropy se konalo roku 1978 ve Švédsku v městě Malmo. První Mistrovství světa proběhlo v květnu roku 1980 v Muellheimu.

Podle pravidel CMAS se hraje podvodní ragby na dva týmy se šesti členy ve vodě, jejichž cílem je umístit míč do branky soupeře. Branky je dosaženo, pokud míč projde celým svým objemem pod horní okraj koše. Hrací doba je 2x15 minut čistého času, přestávka trvá 5 minut. Hřiště má mít délku 12-18 m, šířku 8-12 m a hloubku 3,5-5 m. Tým se skládá z maximálně 15 hráčů. Z toho je 6 hráčů ve vodě, 6 hráčů na střídání a 3 náhradníci. Minimální počet pro zahájení zápasu je 6 hráčů. Základní povinná výstroj hráče UWR obsahuje čepici, plavky, masku a ploutve. Dále je důležité, aby čepice měla chrániče uší. Počet rozhodčích, kteří zodpovídají za průběh hry, jsou minimálně 3. Z toho musí být 1 povrchový rozhodčí a 2 rozhodčí pod vodou. Každý hráč může být vyloučen za nespportovní či agresivní chování. Každý má povinnost hrát v duchu fair play. Akce, které se považují za chování proti pravidlům, jsou např. zbytečně tvrdá hra, nadměrné množství hráčů ve vodě, chybné vstupování a odchod z vody, odstrčení soupeře z branky, škrcení, schovávání míče atd.

4.2.4 PODVODNÍ HOKEJ

Tento druh sportu vznikl roku 1954 ve Velké Británii. Alan Blake přišel na potápěčský trénink za svou ženou a kamarády s myšlenkou, co by se dalo dělat v zimě, když se nemohou potápět v moři (neměli neoprenové obleky). A tak se svěřil s nápadem vymyslet nějaký nový sport, který by byl zajímavý pro členy klubu a vzbudil by v nich dobrou náladu. Prvotní návrh na nový sport byl, že by ho hrálo 8 hráčů v týmu, kteří by bojovali o 1 společný předmět (olověné kruhové závaží) za pomoci pátky. Tato vize se začala postupně propracovávat, až došlo k výměně závaží za puk a pátky za hokejku. O budoucnosti této hry bylo po prvních pokusech pod vodou jasné. Podvodní hokej se začal v klubu hrát pravidelně, později se představil veřejnosti a v současné době je registrován u Mezinárodní potápěčské federace (C.M.A.S.). První Mistrovství světa se konalo roku 1980 (pravidelně každý sudý rok) a Mistrovství Evropy je od roku 1985 (pravidelně každý lichý rok).

U nás je tento sport teprve v počátcích. Do České republiky ze zahraničí přivezl první pravidla Mgr. Jiří Hruška (předseda Klubu sportovního potápění Calypso České Budějovice) společně se studenty Klubu sportovních potápěčů Jihočeské univerzity. Podvodní hokej je zaujal natolik, že ihned vyrobili první branky a zajistili veškerou výstroj a výzbroj. Z velké oblíbenosti tak vznikl první a v současnosti jediný oficiální klub u nás, který se jmenuje Serrasalmus České Budějovice (z latin. slova piraña).

Z hlediska charakteristiky je podvodní hokej kolektivní hra, ve které bojují proti sobě dvě družstva o ovládnutí jednoho společného předmětu, jejichž cílem je dopravit puk do soupeřovy branky. Vítězí tým, který má více bodů. Každé družstvo se skládá z 10 hráčů a z toho je 6 hráčů ve vodě a 4 na střídačce. Hrací doba je 2x15 minut a přestávka trvá 3 minuty. Hrací plocha je 20-25m dlouhá, 12-15m široká a minimální hloubka musí být 2 m. Puk se vyrábí z olova, které se potahuje pryží, aby lépe klouzal, a jeho hmotnost se pohybuje mezi 1,2-1,5 kg. Počet rozhodčích, kteří zodpovídají za průběh hry, jsou minimálně tři. Z toho musí být 1 povrchový rozhodčí a 2 rozhodčí pod vodou. Povinnou výbavu každého tvoří plavky, maska, šnorchl, ploutve, čepička s ochranným krytem na uši, rukavice (pouze na jedné hrající ruce) a hokejka. Samotná pravidla hry jsou podobná klasickému hokeji. Například se pískají auty a špatné střídání, vylučuje se na 2 minuty nebo do konce zápasu za hrubost, držení apod.

4.2.5 FREEDIVING

Nádechové potápění (anglicky freediving, apnea diving, dalším českým názvem je volné potápění) je potápění bez dýchacího přístroje, tedy jen se zásobou vzduchu v plicích, kterou má potápeč z nadýchnutí se nad hladinou vody. V ČR spadá pod Českou asociaci freedivingu AIDA (<http://aida-czech.cz>).

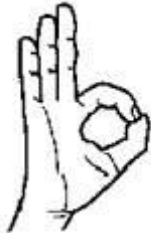

Freediving má osm disciplín, ve kterých lze závodit, jsou to statická apnea (STA), dynamická apnea s ploutvemi (DYN), konstantní zátěž s ploutvemi (CWT), variabilní zátěž (VWT), dynamická apnea bez ploutví (DNF), free immersion (FIM), konstantní zátěž bez ploutví (CNF) a no limits (NLT). Ve statické apnoi je cílem potápeče vydržet co nejdéle pod vodou. Závodník volně splývá na hladině nebo může být úplně ponořen a obličej mu směřuje ke dnu. Nejčastěji se tato disciplína koná v bazénu a světový rekord u mužů je 11 minut a 35 sekund (Stephane Mifsud, 2009) a u žen 9 minut a 2 sekundy (Natalia Molchanova, 2013). Závodník, který soutěží v dynamické apnei s ploutvemi, se snaží uplavat co nejdelší vzdálenost pod vodou. Světový rekord v současnosti je u mužů 281 m (Goran Čolak, 2013) a u žen 237 m (N. Molchanova, 2014). Dynamická apnoe bez ploutví má stejný cíl jako DYN, tedy uplavat co nejdelší úsek pod hladinou. Rekord u mužů je 225m (Goran Čolak, 2013) a mezi ženami 182 m (N. Molchanova). Konstantní zátěže, ať už s ploutvemi nebo bez nich, mají společný cíl, a tím je dosáhnout co největší hloubky vlastními silami. To znamená, že si závodníci nemohou pomoci vodícím lanem, závažím a dalším zařízením. Světový rekord s ploutvemi u mužů je 128 m (Alexey

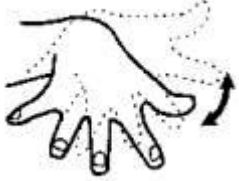
Molchanov, 2013) a u žen 101 m (N. Molchanova) a bez ploutví u mužů činí 101 m (Wiliam Trubridge, 2010) a u žen 70 m (N. Molchanova, 2014). Disciplína variabilní zátěž je charakteristická dosažením co největší hloubky jako CWT nebo CNF, ale za použití závaží. V praxi to vypadá jako výtah (tzv. sled), který závodníka zanechá v určité hloubce. Následně se potápěč za pomoci svých sil či ručkováním po laně snaží vytáhnout na hladinu. Rekordy jsou: muži 145 m (Wiliam Winram, 2011) a ženy 127 m (N. Molchanova, 2012). Free immersion v překladu znamená volný ponor. Zde se závodník bez ploutví a jakéhokoliv jiného vybavení snaží dostat do co největší hloubky. Povoleno je pouze přitahování za lano. Rekord u mužů je 121 m (Wiliam Trubridge, 2011) a u žen 91 m (N. Molchanova, 2013). A v neposlední řadě je tu disciplína no limits, v překladu bez omezení. V tomto závodu nejsou kladeny žádné zákazy. Zde si závodníci nejčastěji volí způsob sestupu za pomoci sledu a výstupy vykonávají se vztlakovým zařízením. Rekord u mužů drží z roku 2007 Herbert Nitsch s výkonem 214 m a u žen Tanya Streeter, výkonem z roku 2002 činícím 160 m.

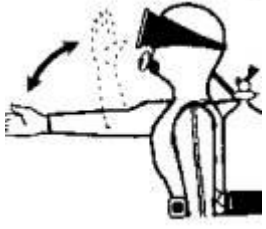

5 SIGNÁLY POTÁPĚČE

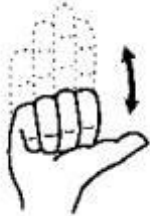
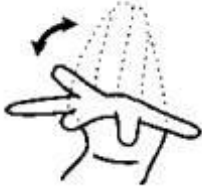
Nejen pro potápěče je dorozumívání velmi důležité. Bohužel bez nákladných a drahých pomůcek je verbální komunikace pod vodou zcela nemožná. Proto si potápěči vytvořili vlastní dorozumívací řeč, která spočívá ve speciálních znacích a symbolech. Ta se učí již při základním potápěčském výcviku a bez dokonalé znalosti této komunikace není umožněno potápění. Signály jsou také mezinárodně dohodnuté, aby nedocházelo k případným problémům. Nejčastěji používané symboly jsou popsány níže.

Tabulka 1 Potápěčské signály

Symbol	Název	Popis	Použití
	Všechno je OK (v pořádku)	Prsty jsou natažené, dlaň vytočena směrem od sebe a palec s ukazováčkem tvoří písmeno O	-všechno je v pořádku -souhlasím -rozumím
	Výstup	Ruka je sevřená v pěst, palec máme natažený a směřuje vzhůru	-oznámení o vynoření -příkaz k výstupu do menší hloubky
	Sestup	Ruka je sevřená v pěst, palec máme natažený a směřuje dolů	-oznámení o zanoření -příkaz k sestupu do větší hloubky
	Nemám vzduch!	Prsty jsou natažené, dlaň směřuje k zemi a předloktím pohybujeme od sebe k sobě v oblasti krku	-nouzový signál -partner tohoto potápěče by mu měl okamžitě poskytnout vzduch a oba by měli zahájit

			okamžitě výstup
	Něco není v pořádku (něco se děje)	Prsty jsou natažené, dlaň směřuje k zemi a rukou pohybujeme od sebe k sobě	-něco není v pořádku, ale nehrozí bezprostřední nebezpečí na životě (doporučen výstup)
	Jsem na rezervě	Ruka je sevřená v pěst ve výši hlavy	-došlo k poklesu vzduchu pod hranici rezervy či už jsem na rezervě (potápěči zahájí okamžitý výstup)
	Závrať	Prsty jsou sevřeny v pěst, prostředníček s ukazováčkem jsou vztyčeny směrem vzhůru a tyto prsty krouží v oblasti hlavy	-při závratí -partner tohoto potápěče mu pomůže k bezpečnému výstupu
	Já	Nataženým ukazováčkem míří potápěč na sebe	-dotaz -doplňující signál k dalšímu
	Ty	Nataženým ukazováčkem míří potápěč na partnera či na objekt v okolí	-upozornění na zajímavý objekt, ty nebo ukázání směru -doplňující signál k dalšímu

	Držte se pohromadě	Ruce v pěst, dlaně směřují dolů a natažené ukazováčky - celé paže se střídavě přibližují a oddalují před tělem	-povel vedoucího ponoru, který oznamuje, aby se potápěči shromáždili směrem k němu a očekávali další signály
	Stát/pozor	Vzpažená ruka, prsty natažené a dlaň směřuje vpřed	-povel k zastavení činnosti nebo postupu -doplňující signál před dalším
	Ukázání směru	Prsty natažené, dlaň vytočená do strany a ukazuje zvoleným směrem. Pohyb se provádí pouze předloktím, které se střídavě zvedá a klesá	-potápěč ukazuje směr ponoru
	Zápor/NE	Prsty natažené, dlaň vytočena směrem vpřed a předloktí provádí kyvadlový pohyb před tělem	-nesouhlas -odmítnutí pokynu/povelu
	Zpomalit	Prsty natažené, dlaň směřuje směrem dolů a předloktí vykonává střídavý pohyb nahoru a dolů	-povel ke zpomalení činnosti

	Zrychlit	Prsty natažené, dlaň směruje nahoru a předloktí pokrčené paže vykonává krouživý pohyb	-povel ke zrychlení činnosti
	Mám problém s vyrovnáváním tlaku v uších/obsluhuji kompenzátor vztlaku	Dlaň směruje vpřed, palec natažený směrem k uchu či k žaketu a střídavě natahujeme a skrčujeme prsty	-upozornění na problémy vyrovnáním tlaku ve středouší či s žaketem -partner potápěče vyčká, dokud se problém nevyřeší
	Nerozumím	Dlaň směruje vzhůru, prsty se střídavě natahují a skrčují	-projev nepochopení signálu či přehlédnutí -partner potápěče zřetelně zopakuje svůj signál

6 POTÁPĚČSKÁ VÝSTROJ

6.1 POTÁPĚČSKÁ MASKA

Masky se rozdělují do dvou skupin - celoobličejové a poloobličejové. Celoobličejové masky používají potápěči z povolání, např. policie. Důležitou roli hrají ve znečištěném prostředí či při hlasové komunikaci s ostatními. Druhý typ, tedy masky poloobličejové, používají sportovní potápěči. Tyto masky se skládají ze tří základních částí: zorník, lícnice a upínací pásek. Z hlediska zorníku se brýle dále dělí na jednodílné či dvojdílné. Zorníky se vyrábějí většinou ze speciálního kaleného skla (tempered). Toto speciální sklo má zvýšenou odolnost proti poškrábání a jiným zevním vlivům a je netřítivé.

Maska slouží především k tomu, aby mohl potápěč pod vodou vidět ostře. Brýle kryjí oči a nos potápěče, chrání je proti přístupu vody a umožňují přifukovat nosem vzduch pro vyrovnání tlaku při sestupu. Masky mají mít malý vnitřní prostor, velké zorné pole a má dovolit stisknutí nosních dírek přes lícnici masky pro vyrovnání tlaku v uších. Masky se vyrábějí v různých provedeních a vzhledem k anatomickým odlišnostem mezi jednotlivými potápěči patrně není maska, která by vyhovovala všem jedincům (Dobeš, 2005).

Z hlediska praxe je důležité při výběru potápěčské masky myslet na tzv. test těsnosti. Masku si přiložíte na obličej bez upínacího pásku a lehce ji k obličejí přitisknete či se mírně nadechnete nosem, aby vznikl podtlak. Pokud maska na obličejí zůstane, aniž by spadla bez držení, je pro vás ideální. Poslední důležitý pokus je, zda jste schopni si palcem a ukazováčkem stisknout nos. To je důležité z hlediska vyrovnání tlaku v uších při sestupu. Pokud ano, máte vyhráno.

6.2 PLOUTVE NA POTÁPĚNÍ

Ploutve umožňují účinný pohyb potápěče na hladině i pod vodou bez pomoci rukou. Vyrábějí se v několika velikostech, každá velikost obvykle pokryje dvě i více velikostních čísel nohou. Jednotlivé typy se od sebe liší šířkou, délkou, tuhostí a tvarem listu. Každý by si měl zvolit takové ploutve, aby jejich velikost a tvrdost listu odpovídala jeho požadavkům a fyzickým schopnostem. Důležitým rozdílem je i způsob obutí ploutví. Ploutve s botičkou jsou výhodné pro plavání v bazénu, pro potápění na nádech bez přístroje nebo potápění s přístrojem v tropických oblastech. Pro potápění s přístrojem v kompletní výstroji jsou vhodnější ploutve s upínacím páskem. Ploutev se snadno obleče na

neoprenovou botu a připevní se stavitelným páskem tak, aby na noze dobře seděla. List ploutve je většinou tvrdší než u ploutví uzavřených, aby se potápěč s přístrojem i při větším odporu vody spolehlivě dostával dopředu (Dobeš, 2005).

6.3 DÝCHACÍ TRUBICE

Dýchací trubice neboli šnorchl nám umožňuje pohodlně si odpočinout a plavat na vodní hladině, aniž bychom museli spotřebovávat drahocenný dýchací vzduch z potápěčské lahve. V případě nouze je dokonce možné pomocí šnorchlu poskytnout partnerovi umělé dýchání. Navíc při dýchání se šnorchlem není přerušováno pozorování podvodního prostředí. Dýchací trubice se skládá z vlastní trubice a náustku, který může být u některých provedení opatřen výdechovým ventilem, zajišťujícím lepší vyprazdňování vody z trubice (Dobeš, 2005).

Všechny dýchací trubice mají kruhový úchyt, který je důležitý pro uchycení na upínací pásek potápěčské masky. Dále se na konci šnorchlu může objevit tzv. krycí stříška. Ta brání vniknutí vody do šnorchlu.

6.4 NEOPRENOVÝ OBLEK

Ochranné obleky slouží především k ochraně potápěče před chladem. V našich klimatických podmínkách je nutný při potápění s přístrojem a je vhodný i při potápění na nádech v letních měsících. Další funkcí neoprenového obleku je poskytnout ochranu proti nebezpečným mořským živočichům a případnému poranění o ostrá skaliska. Vzhledem k podmínkám, ve kterých se potápěč potápí, se obleky liší svým provedením a tloušťkou materiálu (Dobeš, 2005). Existují tři základní druhy neoprenových obleků: mokrý, polosuchý a suchý.

Mokrý neoprenový oblek je nejčastěji používaným ochranným oblekem, který se používá jak pro potápění na nádech, tak pro přístrojové potápění. Je zhotoven z neoprenové pryže, což je napěněná pryž s uzavřenými, navzájem nepropojenými bublinkami plynu. Uzavřené bublinky plynu působí jako hlavní izolační faktor, protože tepelná vodivost plynu v bublinkách je podstatně nižší než samostatné pryže. Materiál neoprenových obleků se vyrábí od tloušťky 2 mm pro použití v teplé vodě až do 7 mm pro obleky do chladné vody. Mokrý izolační oblek není vodotěsný, má však přiléhat na tělo tak, aby nedocházelo k cirkulaci vody, která pod oblek pronikne. Voda, která pod oblek

vníkne, se zahřeje na tělesnou teplotu a nedochází-li k její cirkulaci, nepodílí se dále významnějším způsobem na odvodu tepla z těla. Příliš těsný oblek však omezuje krevní oběh, dýchání a pohyblivost potápěče. Je-li naopak oblek na těle příliš volný, voda pod ním může volně proudit a studená voda vyplavuje už ohřátou vodu a dále odvádí teplo z těla. Mokrý oblek se provádějí vcelku jako kombinézy, ale častěji vícedílné, kdy jsou zvlášť kalhoty a blůza, nebo kombinéza bez kapuce a blůza s kapucí bez rukávů. Doplňkem mokrého obleku je samostatná kapuce k blůze, dále ponožky na ochranu nohou proti chladu. Ty mohou být opatřeny vyztužením podrážky na ochranu proti opotřebení při chůzi. Na ochranu rukou se používají rukavice buď pětiprsté, nebo tříprsté se společným prstem pro prostředník, prsteník a malíček (Dobeš, 2005).

Polosuchý neoprenový oblek je v principu mokřý neoprenový oblek, který je vyroben tak, aby se pod něj na tělo potápěče dostávalo pokud možno co nejméně vody. Především manžety na nohavicích a rukávech jsou vyrobeny z neoprenu o menší tloušťce, který není na straně přiléhající na tělo opatřen textilním potahem. Tyto a jiné úpravy samozřejmě zvyšují cenu obleků za cenu mírného snížení průniku vody pod oblek (Dobeš, 2005).

Suchý neoprenový oblek odstraňuje nevýhody mokřých obleků, především proniknutí vody přímo na tělo. To je zvláště ve studených vodách nepříjemné. Pro zvýšení komfortu při pobytu ve vodním prostředí jsou suché obleky konstruovány tak, aby při normální funkci obleku nedocházelo ke vnikání vody pod oblek na tělo potápěče. To je zajištěno několika způsoby. Oblek je proveden jako vodotěsná kombinéza vcelku i s botami a pro oblékání je opatřen vodotěsným zipem umístěným zpravidla buď na zádech, nebo vpředu, vedeným od levého ucha až po horní část pravého stehna. Na rukávech a kolem krku je utěsnění provedeno pomocí přiléhavých pružných pryžových manžet (Dobeš, 2005).

6.5 POTÁPĚČSKÝ NŮŽ

Potápěčský nůž je důležitou součástí potápěčské výstroje a má velký význam pro bezpečnost. Umožní potápěči se uvolnit z různých provazů, rybářských šňůr, sítí aj., do kterých se při sestupu může zaplést (Dobeš, 2005).

Nože se vyrábějí z kvalitní nerezavějící oceli nebo titanu. Moderní potápěčské nože se dají připevnit jak k noze, tak i na žaket nebo – pomocí speciálních držátek – na hadici inflátoru (Schinckovi, 2007).

Nože se prodávají v různých velikostech a tvarech. Většina z nich má jednu stranu čepele hladkou a druhou tvoří pilka. Rukojeť je vyrobena z plastu či kombinace plastu a tvrzené gumy. Ke každému noži náleží i pouzdro. To nám umožní nůž přichytit na libovolnou část těla, která je pro nás neoptimálnější z hlediska dosahu.

6.6 VYVAŽOVACÍ VESTA

Vyvažovací vesta neboli žaket slouží především ke správnému vyvážení potápěče. Součástí vesty je nafukovací vak, který je nafukován pomocí hadice připojené na středotlaký vývod plicní automatiky. K lahvi se vesta připojuje napouštěcí hadicí. Tato hadice nazývaná inflátor je jednou z nejdůležitějších součástí vyvažovací vesty. Je opatřena ventily, kterými je možno napouštět nebo vypouštět nafukovací vak vesty. Po připojení inflátoru k plicní automatické a povolení ventilu lahve přezkoušíme funkci napouštění a vypouštění a nafoukneme vak vesty. Součástí vesty tvoří také nosné a upínací popruhy pro uchycení ramen. Vyvažovací vesty jsou dále opatřeny pojišťovacím přetlakovým ventilem, který zabraňuje roztržení vaku při neopatrném nafukování. Někdy bývá potápěčská vesta vybavena kapsami pro olověnou zátěž. Potom nemusíme používat zátěžový opasek. Zátěžové kapsy musí být zhotoveny takovým způsobem, aby bylo možné v případě potřeby zátěž odhodit pouze jednou rukou (Dobeš, 2005).

Z hlediska praxe je žaket pro každého potápěče zcela nezbytný. Nejen že potápěčům usnadní práci pod vodou, ale také i na hladině. Práce s žaketem patří mezi základní dovednosti při potápěčském výcviku. Schopnost využívat funkci této vesty se pozná podle toho, jak se potápěč dokáže pod vodou vyvážit. Každý zkušený potápěč by měl být schopný si navodit tzv. pocit beztíže. Na hladině nám žaket usnadňuje plavání, které je při plné výbavě velmi náročné. A v neposlední řadě má tato vesta důležitou funkci z hlediska bezpečnosti. Každá kvalitní vesta je v současné době konstruována tak, aby nám zajistila takovou polohu na hladině, která nás chrání i při stavu v bezvědomí. Žakety se vyrábějí v různých typech a provedeních. Můžeme je dělit z hlediska pohlaví (žakety dámské a pánské) nebo z hlediska funkčnosti (stabilizační žaket, křídlo, žaket ADV aj.).

6.7 POTÁPĚČSKÁ LÁHEV

Potápěčská lahev je jednou z hlavních součástí vybavení potápěče, protože je v ní zásoba vzduchu pro dýchání pod vodou. Aby potápěč vydržel pod vodou co nejdéle, potřebuje zásobu vzduchu co největší. Vzduch je proto v potápěčské lahvi stlačen na vysoký tlak. Lahve se vyrábějí buď ocelové, nebo ze slitin hliníku a jsou dodávány v různých velikostech a pro různé plicní tlaky. Ocelové lahve jsou vyráběny se dnem půlkulového tvaru. Jsou proto vybaveny pryžovou nebo umělohmotnou botkou, aby mohly stát ve svislé poloze. Technologie výroby lahví z hliníkových slitin umožňuje vyrobít rovné dno a tyto lahve proto botku nepotřebují (Dobeš, 2005).

Potápěčská lahev musí mít stále zbytkový tlak, protože jinak do ní může vniknout vlhkost. Všechny potápěčské lahve používané potápěči podléhají – podle velikosti a materiálu – zákonným ustanovením země, v níž se plní, používají a přepravují. Obvyklá velikost jednoláhových přístrojů pro sportovní potápění kolísá v rozmezí 4 – 15 l (Schinckovi, 2007).

6.8 HLOUBKOMĚR

Hloubkoměr je důležitý přístroj pro průběžné stanovení hloubky, ve které se potápěč nachází. Stanovení okamžité hloubky je nutné pro určení správného režimu potápění (bezdekompresního limitu nebo správné hloubky dekompresní zastávky) a plánování spotřeby vzduchu. Hloubkoměry pracují na principu měření okolního tlaku (Dobeš, 2005).

6.9 TLAKOMĚR

Tlakoměr je nezbytnou součástí výstroje potápěče. Ukazuje stav zásoby vzduchu během celé doby ponoru. Potápěč jej musí pravidelně sledovat, aby měl neustále přehled o zásobě vzduchu a podle něj mohl řídit postup potápění (Dobeš, 2005).

6.10 ZÁTĚŽNÝ SYSTÉM

Zátěžový systém slouží k vyvážení kladného vztlaku (nadlehčování) výstroje, především neoprenového obleku. Protože se vztlak u neoprenového obleku vlivem

stlačitelnosti bublinek plynu v materiálu neoprenu se zvyšováním hloubky snižuje, a naopak se snižováním hloubky zvyšuje, je možno se olovněnou zátěží vyvážit vždy jen pro jednu jedinou hloubku. V každé větší hloubce budeme těžší a v každé menší hloubce naopak lehčí. Pro vyvážení zpravidla používáme zátěžový opasek. Skládá se z textilního popruhu, většinou polyamidového, opatřeného rychlerezpínací přezkou (Dobeš, 2005).

Zátěžové opasky se také prodávají v různých provedeních. Každý typ má své výhody i nevýhody a záleží na potápěči, který z nich mu nejvíce vyhovuje. Základním druhem je klasický zátěžový opasek. Výhoda tohoto opasku je v jeho velmi dobré manipulaci, nevýhoda spočívá ve velké tíze na bedra. Dalším druhem je zátěžový opasek s kapsami. Je stejný jako klasický, ale odstraňuje nevýhody z hlediska pohodlnosti. Na klasický opasek se olova navlékají, zde se zasunují do jednotlivých kapes. Dále existuje tzv. zátěžový postroj, což je jednoduše řečeno zátěžový opasek doplněný o ramenní popruhy. Tento druh odstraňuje nevýhody výše uvedených opasků z hlediska zátěže na bedra, jelikož se tíha rozloží i na trup potápěče. Nevýhoda tohoto zátěžového systému spočívá v náročnějším odstrojování v době možného nebezpečí. Na trhu se můžeme setkat i s integrovanou zátěží. Zde je předem připravená zátěž ve speciálních pouzdrech, které se umisťují do kapes pouze určitých žaketů. Do vyvažovací vesty typu křídlo se může dát i zátěžový systém backplate. Ten je součástí postroje a vypadá jako zádová deska.

7 ZÁKLADNÍ POTÁPĚČSKÉ KVALIFIKACE

V České republice se získání potápěčského průkazu neřídí zákonem, ale vnitřními předpisy vybrané výcvikové organizace. Každá kvalitní organizace má svůj propracovaný systém, který je mezinárodně akreditovaný a po úspěšném absolvování kurzu dostanete certifikát, který je platný na celém světě. U nás jsou to systémy zejména CMAS, PADI, IANTD, SSI a UDI. Dále je nezbytné upozornit na různé organizace, které tyto kurzy poskytují, ale nemají kvalifikované instruktory. Mohlo by se stát, že vydaný průkaz pro potápění bude neplatný.

V přístrojovém potápění jsou tři základní druhy kvalifikace. Pro zjednodušení popisu budu používat označení dle kritérií CMASu: P* (potápěč s jednou hvězdou), P** (potápěč se dvěma hvězdami) a P*** (potápěč se třemi hvězdami). Na základě těchto kvalifikací se můžete potápět, ale je nutné dodržovat normy a pravidla u jednotlivých úrovních.

7.1 POTÁPĚČ S 1 HVĚZDOU - P*

Pro absolvování kurzu je důležitý minimální věk čtrnáct let. Dalším vstupním požadavkem je uplavat na hladině 200 metrů a udržet se na ní pět minut šlapáním vody. Tento výcvik začíná v bazénu nácvikem základních dovedností, kterými jsou například vylévání masky, nácvik vstupu, připevnění lahve na kompenzátor vztlaku apod. Po získání této praxe pokračuje výcvik na volné vodě, kde jsou podmínky ztíženy. Součástí výcviku je i teorie. Zde se zabýváte problematikou potápění, historií potápění a potápěčské výstroje, fyzikálními zákonitostmi pod vodou, potápěčskými nemocemi apod. Na závěr úspěšného absolvování kurzu obdržíte certifikát v podobě knížky a plastovou kartu, která slouží jako mezinárodní průkaz potápěčské kvalifikace. Tato kvalifikace nám umožní se potápět ve volné vodě do hloubek 20 m s potápěčem kvalifikace P* nebo P**. Hlubší ponory nad 20 m můžeme vykonávat pouze v doprovodu potápěče P***.

7.2 POTÁPĚČ S 2 HVĚZDAMI – P**

Pro absolvování tohoto kurzu musíte splnit podmínku minimálního věku 15 let, musíte být potápěč s 1 hvězdou a absolvovat alespoň 20 ponorů na volné vodě. Při těchto zkouškách si prohloubíte své znalosti z teorie a naučíte se některé pokročilejší techniky. Při

výcviku na volné vodě probíhají náročnější ponory, např. do větších hloubek, na vraky apod. Plně vycvičený potápěč, který úspěšně složí zkoušku, se může účastnit ponorů bez omezení a vykonávat funkci jistícího potápěče nebo návodčího.

7.3 POTÁPĚČ S 3 HVĚZDAMI – P***

Zde je nutný minimální věk 18 let, dále vykonání minimálně 60 ponorů na volné vodě a z toho 30 ponorů v náročných podmínkách. Po úspěšném absolvování kurzu se z vás stane plně vycvičený a zkušený potápěč, který může vést skupinu potápěčů při potápění ve volné vodě do hloubky odpovídající jejich kvalifikaci. Může vykonávat funkci vedoucího potápěče a pomáhat s dozorem nad účastníky potápěčského výcviku.

8 HISTORIE SVĚTOVÉHO POTÁPĚNÍ

Historie potápění sahá hluboko do minulosti, ale konkrétní letopočet nelze s určitostí napsat. První dochované památky jsou na pravěkých nástěnných malbách v jeskyních. Tyto obrázky zobrazují lidi, kteří vypadají, jako když se vznášejí. Dle hypotéz se může jednat o první plavce či potápěče, ale dle dalších studií se může jednat pouze o zobrazení vidin lidí, kteří byli v opojení. První realistický důkaz je spíše přisuzován Asyrskému reliéfu z roku 900 let př. n. l. Zde je zobrazen muž, který se nachází pod vodou mezi rybami a má na sobě připevněný kožený vak s hadičkou, jež mu vede do úst. Ten pravděpodobně sloužil jako pomůcka dýchání pod vodou. Ne všichni historici s touto teorií souhlasí, jelikož poloha člověka s vakem plným vzduchu, který má připevněný na břichu, je z hlediska fyziky nemožná. Tudíž se odborníci přiklánějí k hypotéze, že vak sloužil spíše jako plovák.

V roce 415 před. n. l. zničili řečtí potápěči opevnění Syrakus. Traduje se, že se sám Alexandr Veliký nechal roku 332 před. n. l. spustit v sudu s okny pod hladinu, aby pozoroval práci potápěčů při odstraňování zátarasů ponořených v přístavu maloasijského města Tyru (Dobeš, 2005). Problém v důvěryhodnosti této zprávy spočívá v tom, že pochází až ze středověkých kronik. Tudíž to lze přisoudit bájím a pověstem, které v té době vznikaly.

Během 16. stol., možná inspirací Alexandra Velikého, se rozvíjí stavba potápěčských zvonů neboli kesonů. Toto zařízení bylo vyráběno ze dřeva a po obvodu mělo připevněné olovo, které sloužilo jako zátěž. Tvar kesonu odpovídal tvaru zvonu u kostela a dno bylo otevřené. Jak se keson spouštěl pod hladinu, stoupala v něm vodní hladina a vzduch se stlačoval na hodnotu tlaku okolního prostředí. To umožňovalo práci potápěčů pod vodní hladinou. Nejprve se vyráběli zvony pro jednoho člověka, později i pro více lidí.

Edmund Halley, astronom, dal prý zkonstruovat v roce 1690 potápěčský zvon z olova odolávající tlaku. Zvon měl tvar komolého kuželu se základnou o průměru 2 m. Výška zvonu byla 1,2 m. Vzduch byl dodáván hadicemi z ponořených sudů. Halley se tak potápěl hodinu se čtyřmi dalšími dobrodruhy v hloubce 16 – 18 metrů (OYHENART, MIOULANE, 2005).

Dalšími historickými důkazy o potápění jsou kresby Leonarda da Vinciho. Ten se v době renesance zabýval různými návrhy potápěčského zařízení či vyobrazil jeden z prvních potápěčských skafandrů.

Z malých potápěčských zvonů postupně nasazených na hlavu potápěče vznikaly tzv. první potápěčské skafandry. V roce 1715 zkonstruoval John Lethbridge jeho předchůdce, který vzhledově připomínal dřevěný válec, v němž se nacházely dvě díry na prostrčení rukou ven. V oblasti obličeje bylo malé okénko. Tento skafandr plnil svoji úlohu velmi dobře, ale bohužel se dal použít pouze do malých hloubek, zásoba vzduchu v něm nevydržela dlouho a velmi špatně se v něm pohybovalo. Zásadní změnu ve vývoji přinesl August Siebe. V roce 1819 přišel s prvním vynálezem. Jeho skafandr byl podobný potápěčskému zvonu a vzduch se přiváděl hadicí. Jedinou chybou tohoto zařízení byla poloha potápěče, který musel pouze stát. Pokud změnil pozici například nakloněním, oblek se začal plnit vodou. Roku 1837 přišel s finální vylepšenou podobou, která fungovala. Na hlavě měl potápěč kovovou helmu s nádechovým a výdechovým ventilem. Ta se připevňovala přímo k obleku z nepropustné tkaniny doplněné o těsnící manžety na rukách. Dále měl potápěč boty, které byly vyrobeny s podrážkou z olova, což umožňovalo pohyb pod vodou.

9 HISTORIE ČESKÉHO POTÁPĚNÍ

První záznam o potápění u nás je z roku 580 n.l., kdy do české kotliny přišla slovanská větev, jež by se zde měla zabydlovat. V té době začaly putovat zvěsti o vodních mužích, kteří uměli dýchat pod hladinou. Slovanští bojovníci byli postrachem nepřátelům v oblasti velkých řek a vodních ploch. V současnosti je dokázáno, že tito bojovníci opravdu leželi na dně pod vodní hladinou, ale dýchali pomocí brček. Ty plnily stejnou funkci jako současné dýchací trubice neboli šnorchly.

V roce 1350 vznikl záznam o tom, že byli do oblasti současných Čech pozváni italští potápěči. Ti měli za úkol najít u jednoho mlýna na Vltavě poklad. Později se zjistilo, že nešlo o mlýn na Vltavě, ale o stavbu na Labi u Opatovic. Dříve tam skutečně stál Opatovický klášter, který měl mít obrovské bohatství. V roce 1421 byl podle záznamů opuštěn. Později se v té oblasti provádělo geofyzikální měření a opravdu se zde našly zbytky kláštera. Výzkumníci se snažili odhalit, zda v té stavbě mohlo být nějaké podzemí, kde by se případný poklad nacházel. Posléze z rozboru půdy zjistili, že by tam žádné podzemí, a tudíž ani poklad, být nemohly.

Další zmínka o potápění u nás je z roku 1757. Rodák z Hrdlořez Mara, donesl Pražanům zprávu o blížící se pomoci. Pražané byli v té době v obležení pruských vojáků a jemu se podařilo nepozorovaně proplout do Prahy za pomoci hovězích měchýřů.

Pravděpodobně první pokus, který byl podobný současnému sportovnímu potápění, je z prosince roku 1912. Ponor provedl Günter Nouackh do Šenkova sifonu v jeskyni Býčí skála. Tento záznam se od předešlých odlišuje tím, že byl sestup prováděn za pomoci potápěčského přístroje, ve kterém používal směs složenou z 55% vzduchu a 45% kyslíku.

Dalším průlomovým potápěčem byl Emil Buršík. Byl to vysloužilý potápěč z rakousko-uherského námořnictva. Společně s profesorem Absolónem prozkoumali zatopené prostory propasti Macochy v Moravském krasu. Dokázali se potopit do hloubky 30 m.

Velký rozmach sportovního potápění u nás se připisuje k datu po druhé světové válce. V letech 1945-1955 vznikají při ROH první oddíly sportovních potápěčů. Výbava se dovážela z NDR jako například masky či ploutve. A po roce 1954 Chotěbořské strojírny, n.p., vyrobily první potápěčské soupravy. Vznikla i první česká automatika, a to roku 1961.

Dále se ve Svazarmu vytvořilo vedení potápěčských skupin, které sestávalo z 11 členů. Ti vydali bezpečnostní a výcvikové směrnice pro potápění. Netrvalo dlouho a bylo vyškoleny první dvacet instruktorů.

Rok 1969 je pro naše potápění velmi důležitý, jelikož československý potápěčský svaz vstoupil do mezinárodní organizace, která sdružuje potápěče po celém světě (CMAS). Tato událost velice ovlivnila celý vývoj sportovního potápění u nás až do současnosti.

10 METODIKA PRÁCE

Má diplomová práce je především typ heuristický. Konkrétněji jsem se snažila zrekonstruovat celý vývoj sportovního potápění na Berounsku a následně vytvořit ucelený přehled až po současné fungování klubu.

Nejdůležitějším zdrojem informací pro mě byly rozhovory především s pamětníky a následně i s trenéry klubu Triton Beroun. Rozhovory byly řízené, podle předem připravených otázek. Dále jsem provedla rešerši dostupných informačních zdrojů na Berounsku. Jelikož dosud neexistuje žádná publikace o sportovním potápění na Berounsku, musela jsem čerpat především z různých článků z novin, internetu, archivních dokumentů a fotografií.

Po sběru dostupných dat jsem provedla interpretaci získaných údajů. Nejprve proběhla analýza získaných informací, kde došlo k třídění materiálů. Následovala syntéza, ve které jsem vytvořila ucelený přehled o sportovním potápění na Berounsku.

11 SPORTOVNÍ POTÁPĚNÍ NA BEROUNSKU

11.1 HISTORICKÝ VÝVOJ KLUBU TRITON BEROUN

11.1.1 OD PRVNÍ MYŠLENKY DO ÚPLNÉHO ZALOŽENÍ (1958-1959)

První pohnutka vytvořit berounský potápěčský klub je datována k roku 1958, kdy byl Zdeněk Vrba, jeden ze zakládajících členů klubu, na své svatební cestě v Bulharsku. Tehdy si tam vypůjčil od jednoho německého občana masku, šnorchl a ploutve - u nás v té době nedostupné zboží. Byl velmi ohromen z toho, co vše pod vodou mohl vidět. Jakmile se vrátil do Čech, začal se svým kamarádem Františkem Císařem ihned pátrat po všem, co mohlo s potápěním souviset. Prostudovali literaturu, začaly se objevovat první články v novinách o francouzském kapitánovi J.Y.Cousteau a promítal se i v televizi film s názvem Svět ticha. V něm tento mořeplavec zaznamenal různé záběry pod vodní hladinou z moří a oceánů a ukázal lidem podmořský život. A tak byl první impuls k založení klubu na světě.

Po zjištění nejrůznějších informací přišla myšlenka, pod kým by případný potápěčský klub mohl fungovat. Tehdejší zakladatelé (spolupracovníci Železáren v Králově Dvoře) se setkali s mnoha odmítnutími, až nebylo nic jednoduššího než ho založit jako zájmový kroužek ZV ROH Královédvorských železáren. Později se rozhodlo, že jde o branný sport, a tudíž se zařadil pod Svazarm. Tyto události se staly roku 1959 a to je i významné datum, kdy se historicky jako první ve středních Čechách zapisuje klub sportovních potápěčů. O to všechno se zasloužili tři kamarádi, kterým bude tento klub navždy vděčný. Jmenují se Zdeněk Vrba, František Císař a Josef Žáček. Brzy se k těmto zakladatelům přidali další spolupracovníci a milovníci vody Lád'a Buda, Berta Krbec, Josef Penc, Václav Rendla, Karel Sklenář a v neposlední řadě Milan Machálek, který se brzy poté stal prvním předsedou klubu. Z hlediska organizace v klubu bylo rozdělení funkcí velmi snadné a jednoduché, jelikož každý uměl něco jiného. Předsedou byl tedy Milan Machálek, Josef Žáček zastával funkci místopředsedy, do roku 1968 se stal František Císař jednatelem a další významní členové Penc a Vrba doplňovali hlavní výbor. A na ně postupně navázali kamarádi, kteří s nimi spolupracovali v železárnách. Tímto způsobem počet členů neustále narůstal a klub se zvětšoval.

Z pohledu pana Machálka, proč si vybral zrovna tento klub, je patrné, že potřeboval po vojně vyplnit volný čas a pro milovníka vody není lepší směr. Proto se rozhodl zajít za svými kamarády a tehdejšími zakladateli a členy klubu ze zaměstnání na přehradu do

Králova Dvora. Debata netrvala dlouho a pan Machálek se stal důležitým členem. Z jeho pohledu neměli tehdy berounští potápěči žádnou organizaci a on byl přesně to, co jim chybělo. Jako bývalý voják byl zvyklý na určitý řád, a tak se tedy snažil, aby to mělo nějaký smysl a směr. U této přehrady, která se nachází na Suchomastském potoce, dostali od Povodí Labe zděnou boudu, která tam zůstala po její výstavbě spolu s dalšími krytými prostory. Ty se shodou okolností dokončily těsně před tím, než se tam začali potápěči sdružovat a vykonávat své první ponory.

Začátky ale byly velmi náročné. Byla potřeba se potápět, ale nebylo s čím, neboť na tento sport nebylo možné sehnat jakoukoliv výzbroj či výstroj, jak je tomu v současnosti. Zprvu se potápěli na nádech, ale myšlenka potápění s přístrojem byla velmi lákavá. Tak začaly vznikat první vynálezy. Nejdříve se využívaly plynové redukční ventily a lahve z hasicích přístrojů, které se plnily ručním kompresorem. Ten však bohužel nestačil pro jejich potřeby, jelikož ani po několikahodinovém snažení nebylo možné lahve plně naplnit. V tehdejších Královédvorských železárnách používali pracovníci velké tlakové lahve, ve kterých byl kyslík. Tak dostali nápad, že přepustí tento kyslík do malých lahví. Ty následně umožnily první pokusy přístrojového potápění. Ze slov Josefa Žáčka, jenž v klubu zastával funkci hlavního vynálezce, šlo s prvními pokusy skoro o život. Nejen, že s dnešními poznatky je všeobecně známo, že se kyslík v této podobě mění pod hladinou na velmi nebezpečný, ale i domácí výroba veškeré výstroje nebyla ani zdaleka tak spolehlivá jako dnes. Za zmínku stojí i jedna příhoda, která se jim stala. Berounští potápěči už nechtěli utahovat lahve klíči a pan Žáček to předělal na v té době moderní těsnící o kroužky. Jednou se šroubový spoj uvolnil a jeden o kroužek vystřelil. Lahev ihned začala hořet, mosaz se tavila a z toho všeho létaly bílé plameny. Zdeněk Vrba okamžitě shodil lahev do vody, která po pár minutách vyšuměla. Poté se přešlo na KP přístroje z letadel, které se vyráběly na dýchání ve vzduchu, a ty se přetvořily pro jejich účely. Později si jejich známý potápěč Karel Balaj z Benešova pořídil vůbec první kompresor v kraji, a tak se ihned jezdilo plnit lahve k němu. Kompresor byl letištní přístroj typu PVK 25. Pan Machálek, který byl i předsedou Svazarmu na železárnách, docílil později toho, že do klubu dostali zdarma dva první potápěčské přístroje 2x4 litry značky Rekord a též vzduchový kompresor typu Star. Následně se kompresor umístil do rodinného domu Josefa Žáčka ve Stradonicích a setrval tam po celý jeho život. Tento moment se stal důležitým mezníkem pro další vývoj klubu a ovlivnil jeho podobu. S přibývajícými zkušenostmi se výbava potápěčů stále zdokonalovala, například to byly potápěčské lahve 7,5l, plicní automatiky PL40 od značky Chirana apod.

Co se týče oblečení, nejprve se potápělo v jégrovkách (teplé spodní prádlo). Velkým objevem a krokem vpřed bylo, když získal Zdeněk Vrba výměnou za broušené sklo první ochranný oblek typu neopren, který mu byl přivezen z Francie. U nás se později začalo potápět v gumových oblecích Šohaj, vyráběných pro armádu. K tomu byly na nohy zalisované kožené boty s kovovou podrážkou, které mají cca 11 kg. Tyto boty plnily funkci stability a vzpřímené polohy člověka pod hladinou. Jelikož se v těchto botách nedalo plavat, museli potápěči pouze chodit po dně. Šohaj měl tímto způsobem plnit funkci suchého obleku, ačkoli realita byla bohužel jiná. S tímto oblekem se stala Berouňákům i nepříjemná nehoda. Tento oblek měl v sobě zabudovanou vysílačku, ale shodou okolností v ní neměli baterky. Jeden z nich se i přesto do oděvu oblékl a chtěl se jít potápět. Začali ho spouštět po laně do vody a zároveň mu namontovali ústenku na hadice. Naneštěstí mu vypadla, když byl ještě z části nad hladinou, jelikož pod vodou by mu už nebylo pomoci. Tehdejší masku a později ploutve vyráběl Vlasta Hrůza na Kladně. Ten pracoval v Kablu Kladno, kde měl přístup k surové gumě. Z plechu udělal formu, do ní namontoval gumu a dal vše péct do trouby. Jakmile byla forma hotová, nasadilo se do ní sklo. Mezi potápěči se jim říkalo hrůzovky. Takto první vyrobené brýle dal pan Hrůza své manželce. Brzy na to s nimi berounští potápěči navázali kontakt. Netrvalo dlouho a pan Žáček shodou okolností dostal od manželčina vynálezce své první brýle. Historicky první hrůzovky vlastnil dlouhá léta, ale později je věnoval do Technického národního muzea, když se tvořila sekce potápění. Způsobem, jakým vznikaly první masky, se vyráběly i první ploutve. Model byl okopírován podle typu rakouských „hansasek“ a ten následně pekl doma v troubě. Později začali pardubičtí potápěči vyrábět masky s kompenzátozem, a jelikož v hrůzovkách nebyla možnost vyrovnat tlak v uších, brzy o ně přešel zájem.

11.1.2 OD ZALOŽENÍ KLUBU TRITON BEROUN 1959 DO ROKU 1977

Později Potápěči Královédvorských železáren, jak zněl jejich původní název, dostali výzvu od Svazarmu, aby si vytvořili oficiální jméno. Jelikož vyrůstaly v mnoha městech stále nové a nové bazény a společně s tím vznikaly i další registrované kluby v rámci Svazarmu, vznikla potřeba jejich odlišení. Potápěči samozřejmě chtěli, aby se jejich název vztahoval k vodě, ale většina klubů již mnoho zajímavých jmen zabrala. V té době se přátelil Josef Žáček s Ing. Hollerem, kterému se jednoho dne zmínil o problému s výběrem názvu. On ihned přinesl knihu s mýty a bájemi. Nakonec se stala jejich inspirací řecká mytologie a volba padla na Tritona. Z bájí to byl posel boha moře, který rozhlašoval

zprávy po moři. Všem členům se v klubu tento název velmi zalíbil a ihned ho přijali za vlastní.

Funkce a vlastnosti dřívějších obleků (současný neopren) ani zdaleka neplnily úlohu jako dnes a zimní období bylo nežádoucí. Z těchto důvodů museli berounští potápěči hledat jiné možnosti fungování než na přehradě v Královém Dvoře. V té době již byly otevřeny Městské lázně, které disponovaly vnitřním bazénem s délkou 12,5m, hloubkou cca od 70cm do 1,6m a šířkou cca 4 m. Jelikož to nebyl plavecký bazén, neměl ani plavecké dráhy. Zde dostal Svazarm uvolněné hodiny pro plavání, a tak se tam potápěči začali scházet. Později se podařilo dosáhnout toho, že se přidělily hodiny čistě jen pro potápěče. Vše fungovalo zdarma. Přibližně po roce 1970 se přešlo na bazén Obchodní akademie v Berouně, který má tři dráhy s délkou 20m. Postupem času brali potápěči do bazénu i své děti nebo děti kamarádů či známých, které tam velmi často přicházeli z plaveckých kroužků. Tímto způsobem se jejich počty navyšovaly a dětský oddíl se mohl začít formovat. Oficiální náborů se zprvu nemusely uskutečňovat. Nepravidelně se jezdilo trénovat i na bazén do Prahy na Podolí.

V těchto letech se členové klubu začali nepravidelně zúčastňovat prvních potápěčských závodů. Mezi nejúspěšnější v té době patřili Jaroslav Rendla, Evžen Krejčí, Zdeněk Vrba ml., Zdeněk Strakoš a bratři Pecharové.

Roku 1977 vytvořil Milan Machálek skupinu dětí ze žákovské kategorie, s kterými uspořádal vůbec první potápěčské soustředění berounského klubu. To proběhlo na Orlické přehradě v autokempu Velký Vír poslední týden v červnu. Základnu tvořil jeho obytný hausbot. Myšlenka a realizace nabyla neobvyklého rozmachu, protože další rok o toto soustředění projevíly zájem i spřátelené kluby z Příbrami, Kladna, Mělníka, Sedlčan a Mladé Boleslavi. Již od prvního ročníku se spalo pod stany, snídaně připravovali vedoucí, na oběd se chodilo do přilehlé restaurace a večere se vařili v kotli nad ohněm.

11.1.3 Rok 1978-1988

V těchto letech měl Svazarm již zaregistrováno spoustu klubů, a tudíž nebyl problém závody pravidelně uskutečňovat. Konaly se zejména ve městech Příbram, Mělník, Benešov, Nymburk, Kladno, Mladá Boleslav a další. Za pomoci Středočeského kraje, který měl pro potápění svou radu, vše mohlo začít. Tato organizace se starala nejen o výcvik dospělých, ale i dětí. Rada spadala pod radu republikovou a vše zastřešoval Svazarm. V ní zasedalo přibližně deset klubů a zde vznikaly všechny dohody, kde se

budou závody uskutečňovat. Schůze se konaly přibližně čtyřikrát do roka. A tímto způsobem vznikaly první oficiální potápěčské závody ve středních Čechách. Bohužel v Berouně v té době nikdy žádné závody nebyly, jelikož toto město nedisponovalo bazénem s oficiální délkou.

Roku 1978 se stal hlavním trenérem budoucí prezident Jaroslav Rendla, který byl bývalým plavcem a z hlediska trénování mládeže přinesl s sebou spoustu praktických rad a zkušeností. Vlivem těchto okolností dostala mládež určitý řád a tréninky se začaly konat systematicky. Po vzoru plaveckých tréninků se začalo nejen pravidelně plavat, ale došlo i na kondiční stránku svěřenců, tj. posilování a aerobní zátěž ve formě běhu. Zvýšením tělesné zdatnosti za pomoci suché přípravy se výrazně zlepšila fyzická stránka, což se brzy projevilo na prvních závodech a její výsledkové listině. Berounští potápěči nebyli v bazénu už jen pouhými účastníky, ale rovnocennými soupeři. Mezi nejlepší závodníky patřili bratři Soukupové, bratři Kindlové, Robert Polák, Dan Beneš, Petr Bureš, Karolína Pajerová, Lída Kubková a Marie Rykrová.

Od roku 1988 se trénovalo nejen v bazénu obchodní akademie. Přes letní prázdniny se přesouvaly tréninky do venkovního plaveckého bazénu v Berouně na Velké Sídlíště. Bazén disponuje neobvyklým tvarem, který je rozdělen na tři různé části. První částí je plavecký úsek, který má 5 drah s délkou 25 m a hloubkou 1,8m. Další úsek je určen pro neplavce a má délku 33m a hloubku v rozmezí od 1m do 1,6m. Poslední neméně důležitou částí je čtverec, který disponuje hloubkou 4 m. Z počátku o tento bazén nejevili potápěči zájem. Zanedlouho na to přišel tehdejší majitel těchto prostor do klubu s žádostí, zda by mohli potápěči po otevírací době bazén pravidelně čistit. Na oplátku této práce nabídl klubu možnost bezplatného využití bazénu po 19:00h . Tato nabídka byla pro klub velice přínosná.

Způsobem, jakým se starala krajská rada o akce pro děti, se konaly i akce pro dospělé. Na setkání rady se domlouval a připravoval program na celý následující rok. Při těchto setkání byli zástupci tamějších klubů informováni o budoucím plánu. Zde se jim i naskytla možnost navrhnout své nápady na pořádání soutěží. Nejprve se jednalo o klasické ponory na přehradách a lomech, posléze se doplňovaly nejrozličnějšími netradičními či zimními soutěžemi. Cíle těchto akcí byly různé. Především se to týkalo porovnávání výkonnosti mezi oddíly potápěčů, dále se konaly různé soutěže o nejoriginálnější masku na ponor a v neposlední řadě šlo mnohdy o utužení vztahů mezi kluby. Z těchto akcí zmíním pouze ty nejdůležitější. Zprvu to byla vyhlášená akce plzeňských potápěčů z klubu Atlantik pod vedením Radovana Šourka v Ejpovicích. Ta se nazývala O prasečí hlavu. Zde

se soutěžilo v mnoha disciplínách. Hlavním závodem byl ponor, který se situoval do místa s největší hloubkou 70m. Zde se spustil řetěz, na kterém byla v pravidelných úsecích označena hloubka. Soutěžící se zde mohli zúčastnit ve dvou disciplínách. Jedna z nich byla ponor na nádech bez přístroje pouze se základní výstrojí ABC a druhá již byla s plnou výstrojí a výzbrojí. Důkaz o dosažené hloubce byl v podobě utržené značky dosaženého maximálního ponoru. Dále z hojně navštěvované akce členů Tritonu nesmím opomenout Hříměždice. Tento závod nesl název Plaketa Kapitána Nema, který pořádala potápěčská krajská rada Svazarmu. Tento závod spočíval v domácí výrobě netradičních masek, které musely být plně funkční. Vyhrával ten, kdo v této masce vydržel nejdéle pod vodou, aniž by byl použit klasický dýchací přístroj. Mezi netradičními vynálezy se objevila například i vlastnoručně vyrobená ponorka Jiřího Císaře z Mělníka, která v té době byla naprostým unikátem. Velmi oblíbené byly také mezinárodní závody Mezi Jezy, které pořádal klub z Mladé Boleslavi. Závod probíhal pravidelně 19. března každý rok v podobě trojboje za účasti českých, německých a polských potápěčů. V tomto závodě se na prvním úseku plavalo na řece Jizeře 1 kilometr na volné vodě. Následovala část, ve které se střílelo z pistole na přesnost. Závěrečným úsekem byl hod na cíl granátem. Vše se provádělo po celou dobu v neoprenech, které byly dříve velmi tvrdé a tím i velmi znesnadňovaly pohyblivost nositelů. Tato akce padla po povodních roku 2002.

Berounský klub potápěčů se v tomto období nejen akcí zúčastňoval, ale začal je i organizovat. Mezi první patřilo Setkání potápěčů Středočeského kraje pod zkráceným názvem Amerika. Dále se začaly konat výjezdy do zahraničí, zejména do bývalé NDR na Helen See u Frankfurtu nad Odrou. Na toto místo jezdili potápěči pravidelně každý rok po dobu dvaceti let. Tuto lokalitu si velmi oblíbili z hlediska výborné viditelnosti a čirosti vody. Podvodní život, který zde měli možnost vidět, byl na české poměry nevídaný.

Klub byl v letech 1978-1988 pod záštitou Svazarmu. Z tohoto důvodu od něj dostával každoroční jednorázový symbolický příspěvek, který byl naštěstí doplněn o materiál potřebný k potápění. Z této pomoci mohl oddíl částečně fungovat. Dotace se využívaly například na náklady, které byly potřeba na výjezdy po různých krajských závodech. Dále se přispívalo na potřebné věci na soustředění atd. Jelikož v té době platil branný zákon, tak se platila veškerá práce s dětmi a trenéři si nemuseli brát dovolenou. V tomto období nevznikaly ani žádné komplikace s uvolněním dětí ze školy v rámci závodů či soustředění jako tomu bývá dnes. Za účelem přivýdělků potápěči dále vykonávali nejrůznější brigády. Ze vzpomínek pana Machálka to bylo například natírání výtahové šachty, kterou sehnal v Královédvorských železárnách. Ta klubu roku 1982

přinesla cca 100 000 korun. Nebo se dále pro železářny čistila okna či vodojem (Na Výšinách) aj.

Pro sportovní potápění tato doba nebyla jen příznivá. Bohužel vlivem okolností některé kluby zažívaly úpadek. Vzniklo to tak, že v rámci každého kraje byla přidělena sportovním kroužkům určitá finanční podpora ze Svazarmu za jejich výsledky. Vedle potápěčů tam fungovaly velmi často jiné oddíly, které byly úspěšnější, a tak získaly většinu financí a na potápěče se dostala jen malá část. Výjimku tvořily severní Čechy, které byly z hlediska závodního potápění na vrcholu. Jejich krajské závody vynikaly tak kvalitními výsledky, že se postupem času začala plavat první potápěčská liga. Díky tomu zde dostávali více financí a potřebných materiálů. Dodnes berounští potápěči netuší, jak to dokázali, ale negativní situace se klubu jako zázrakem vyhnula. Byl zde i pokus se vyrovnat úspěšným severním Čechám sestavením krajského družstva se sídlem v Příbrami. Bohužel to ale mělo brzký konec.

11.1.4 OD ROKU 1989 DO ROKU 2001

Po listopadu 1989 probíhaly celospolečenské změny, které způsobily rozpad Svazarmu a veškeré kluby byly nuceny vytvořit nový systém svého fungování. Následující rok vznikl Svaz potápěčů ČR, který se dále rozdělil na Svaz českých potápěčů a Svaz potápěčů Moravy a Slezska. Dne 18. března 1990 vytvořilo původních 19 svazů, které se zabývaly např. letectvím, potápěním, biatlonem apod. zastřešující organizaci s názvem Sdružení technických sportů a činností České republiky. Po 13 letech, tj. roku 2003 společného fungování, kdy se sdružení začalo více věnovat oblasti sportu, vznikl nový název Sdružení sportovních svazů České republiky (Sdružení). Jejich cílem bylo vytvořit silnou organizaci. Ta začala velmi rychle zvětšovat svou základnu a její vliv neustále roste. Tato organizace by měla být schopna odolávat vlivu politického dění nejen u nás, ale i v zahraničí.

Rok 1989 přinesl plno změn, a to nejen pro politickou scénu, ale i pro berounský klub. Mnoho svazových instruktorů přešlo ze svých klubů na využití svých znalostí pro osobní potřebu a založili si své vlastní kurzy a školy pro potápění. Toto datum zaznamenalo obrovský příliv komerčních potápěčů, kteří se sdružovali v nových klubech. Ty se brzy dočkaly nesmírného nárůstu v počtu členů a malé tradiční kluby postihla stagnace. Mnoho instruktorů se uchýlilo do zahraničí a tam začalo v tomto oboru podnikat.

Triton Beroun do roku 1992 fungoval v bazénu Obchodní akademie v Berouně. Vlivem navýšení hodinové ceny bazénu, která byla pro klub značně nevýhodná, se vedení rozhodlo přemístit do nedalekého bazénu v Hořovicích cca 20 km od Berouna. Přemístění z hlediska financí bylo příznivé, ale z hlediska počtu členů to mělo negativní dopad. Zakládajícím členům, např. Josefu Žáčkovi, Jaroslavu Pecharovi, Václavu Rendlovi a dalším, neumožnila tato událost pravidelnou účast na trénincích. Změna místa znamenala pro potápěče každodenní starost s dopravou dětí do bazénu, včetně náročnosti pozdních večerních příjezdů pro nejmladší členy kvůli povinné školní docházce. Uvolněné hodiny pro klub byly pouze v pondělí od 19:00-20:00h. Děti se tak dostávaly domů po 21:00h, což bylo pro některé rodiče nemyslitelné. I zimní období působilo mnohým velký problém, jelikož cesta k bazénu nebyla vždy řádně upravena. „Několikrát se stala nehoda, naštěstí vždy bez zranění a bez přítomnosti dětí v automobilu,“ vzpomíná současný prezident klubu Jaroslav Rendla. Ale i přes tyto nepříznivé okolnosti a náročnost fungování v Hořovicích dokázal bývalý prezident Milan Machálek své svěřence v klubu udržet, a dokonce počty dětí neklesly tak rapidně, ačkoli se toho všichni obávali.

Klub fungoval z členských příspěvků a z nepatrných příspěvků svazu. Tyto finance stačily pouze k zaplacení hodin bazénu a veškeré ostatní náklady byly na bedrech členů a ochotných rodinných příslušníků, kteří projevovali zájem o tento sport. V této době nedostával prezident klubu Milan Machálek a jediný tehdejší trenér Jaroslav Rendla žádné finanční odměny, klub museli často dotovat i ze svých finančních prostředků, a to vše kvůli „lásce“ k potápěčskému sportu a podpoře rozšíření popularity sportovního potápění na Berounsku. Samozřejmě nesmíme opomenout i zásluhy dalších aktérů, kteří se věnovali přístrojovému potápění v přírodě. Hlavním iniciátorem těchto akcí byl Josef Žáček, který též pracoval za vlastní finanční náklady a obětoval nemalé množství svého volného času.

Hořovice také znamenaly ještě další důležitý mezník pro berounské potápěče, jelikož jim tento oficiální bazén s délkou 25m a 5 drahami umožnil uspořádat první vlastní potápěčské závody pro děti Středočeského kraje. Vedení klubu, po dohodě se spřátelenými kluby Manta Rakovník, Dorea Mělník a Atol Příbram, je pozvalo na tyto závody a všechny nabídku přijaly. Brzy potom se vedení klubů dohodlo na pravidelné organizaci konání závodů 2x ročně, a tak položilo základ krajských pohárových závodů. Místo, kde se akce koná, je vždy předem domluveno, organizační zajištění je ve spolupráci všech klubů. Pohár byl uspořádán tak, aby probíhal ve dvou kolech - jarní a podzimní. Jarní část se vždy konala v Rakovníku a podzimní v Hořovicích. Hlavní cenou se posléze stanovil putovní

pohár, který je broušený a má na sobě znaky všech čtyř klubů. Ten vyhraje tým, který na závodech získá nejvíce bodů.

Další přelomové datum zaznamenal klub roku 2000, kdy po mnoha letech požádal pan Milan Machálek o uvolnění z funkce prezidenta na výroční členské schůzi. Ve věku 68 let chtěl uvolnit místo mladším, a tak navrhl jako svého nástupce dosavadního trenéra mládeže a pokladníka v jedné osobě Jaroslava Rendlu. Hlasování v jeho návrh bylo podpořeno. Na uvolněné místo pokladníka byl nadále navržen a schválen Robert Polák, na místo jednatele Alexandr Vodička a role trenéra se ujal Filip Filip. Technické zázemí klubu bylo stále ponecháno Josefu Žáčkovi s pomocnou rukou bratrů Soukupových.

11.1.5 OD ROKU 2002 DO SOUČASNOSTI

Roku 2002 zasáhla Českou republiku jedna z největších přírodních katastrof, a to povodeň. Beroun jako další řada měst se tomu bohužel také nevyhnul, jelikož leží na soutoku řeky Berounky a Litavky. Klub se jako mnoho dalších přidal na pomoc a nabídl své služby. Následně dostal i ocenění z rukou tehdejšího starosty MUDr. Jiřího Bessra. Tato povodeň způsobila spoustu škod, ale zároveň i pozitivně ovlivnila a urychlila vývoj a výstavbu dlouho očekávaného plaveckého bazénu města. Doposud nebyl pro místní obyvatele žádný přístupný, a tak museli dojíždět do nejbližších měst, jako je např. Kladno, Hořovice, Slaný či Praha. Jelikož byl bazén obchodní akademie soukromým majetkem, vstup měly povoleny pouze místní základní školy v rámci povinné školní docházky a jiné organizované kluby a kroužky. Pro veřejnost zde nebylo místo. Stavbu aqvaparku město zahájilo v září roku 2005 a dokončilo roku 2007, kdy se konalo slavnostní otevření. To probíhalo 4. dubna i za účasti potápěčského klubu, který zde měl možnost ukázat svoji činnost, a tak si zajistit možné zájemce o tento sport. Záměr se podařil, uchazečů bylo dostatek, a proto byl po mnoha letech učiněn první veřejný nábor nejen dětí. Zanedlouho byl prezident klubu pozván ke starostovi, kde se projednávaly podmínky návratu potápěčů do Berouna. Následující rok zažádal klub o finanční dotaci na podporu sportu z rozpočtu města Beroun, která byla schválena. V září 2007 proběhl první oficiální trénink v bazénu Tipsport Laguny.

V současné době, tj. rok 2015, klub disponuje 70 členy a z toho je 50 dětí do 19 let. Z hlediska organizace má klub stále prezidenta Jaroslava Rendlu. Pokladníkem je Robert Polák a funkci jednatele zastává Alexandr Vodička. Technické zabezpečení klubu obstarával vždy Josef Žáček. Tato pozice již v současné době není potřebná, a tak se po

úmrtí pana Žáčka neobsadila. Výzbroj a výstroj prošla od prvopočátků tak prudkým vývojem, že již o domácí vynálezy není zájem. Nadále klub disponuje dvěma hlavními trenéry a čtyřmi pomocnými trenéry. Těmi hlavními jsou Monika Vodičková a Martin Bati. Mezi další trenéry patří jmenovitě Daniela Tichá, Robert Polák, Filip Filip a Jaroslav Rendla. Tým podvodního ragby má svého hlavního trenéra, kterým je Pavel Drulák, a asistenta trenéra Dana Beneše. Jejich počty se kvůli časové náročnosti snižují a v současné době se pravidelného tréninku zúčastňuje čtrnáct členů. Propagací klubu a materiálním zabezpečením se zabývají manželé Turečkovi. Ti se starají především o klubové plavky, oblečení a pozvánky na veškeré akce a soutěže klubu.

Finanční zabezpečení klubu vychází pouze z příspěvků členů Tritonu a každoroční jednorázové dotace města Berouna, která je určena pro podporu rozvoje mládeže. Děti a mládež platí členské příspěvky ve výši 1 800 Kč na celý rok. Výše dotace od města je již několik let 35 000 Kč. Měsíční náklady na bazén jsou cca 12 000 Kč. Kompletní finance klubu, kterými disponuje po celý rok, stačí pouze na pronájem bazénu společně s uspořádáním jarního kola potápěčských závodů v Hořovicích. Všechna ostatní činnost klubu není vůbec finančně ohodnocena a vše je v režii dobrovolníků, kterými jsou mimo jiné i rodiče dětí. To se týká i funkcí jednotlivých členů, kteří je zastávají bez nároku na mzdu.

Tréninky probíhají tradičně již několik let každé pondělí, úterý a pátek. V pondělí a úterý od 19:00 do 20:00h pro děti a mládež a v pátek od 19:00 do 20:00h mají tréninky děti a mládež s trenéry. Vedení aquaparku Tipsport Laguny, bohužel oproti vlídnějším Hořovicím, kde měli potápěči téměř za stejné cenové podmínky celý bazén pro sebe, vyhradilo klubu pouze dvě dráhy. Navíc přibyla ihned další podmínka, a to vymezení počtu lidí pro dráhu, kde při tréninku dospělých je to maximálně 10 osob a u dětí 15 osob včetně trenéra. Dalším nečekaným omezením je i použití výstroje a výzbroje pro potápění, kde mají povoleno používat pouze základní výstroj ABC, což obsahuje ploutve, masku a dýchací trubici. Tato mez velice komplikuje výcvik dětí a trenéři jsou nuceni pro komplexnost nácviku pro přístrojové potápění jezdit dvakrát ročně do hořovického bazénu, kde je jim to umožněno. Dále se přes letní měsíce stále více využívá venkovní bazén, ve kterém dosud nechtějí žádné poplatky, což je v dnešní době až neuvěřitelné. Tréninky se konají pravidelně v úterý, čtvrtek a neděli a týkají se hlavně dospělých a členů týmu podvodního ragby. Děti a mládež s rodiči sem přístup mají také, ale vše je dobrovolné. Přes letní prázdniny absolvují na tomto bazénu žáci povinné dva tréninky, kde se učí potápění s přístrojem, aby nabyli vědomostí a zkušeností z oblasti tohoto sportu. Již od 15

let je jim umožněno složit potápěčské zkoušky, a tak získat první potápěčskou kvalifikaci. Prostor venkovního bazénu využívá po dohodě s vedením klubu i instruktor potápění Tomáš Vinopal z Prahy. Jelikož je bazén opravdu prostorný, dostal zde možnost vyškoloval nové potápěče v systému PADI. Tým podvodního ragby mimo letní měsíce dojíždí na tréninky do bazénu České zemědělské univerzity – FA Praha Suchdol, jelikož Tipsport Laguna či hořovický bazén nemají potřebnou hloubku.

Děti a mládež absolvují kromě pravidelných tréninků v celoročním plánu i další aktivity. V roce 2015 se v únoru pořádal první ročník výpravné expedice. Byla to cesta autobusem do lomu Mrákov, který se nachází nedaleko Domažlic. Do těchto potápěčských prostor jely nejen děti, ale i jejich rodiče za účelem rozšíření znalostí o potápěčských lokalitách v České republice. Tento lom je velmi atraktivní potápěčskou lokalitou. Pod vodní hladinou je pro návštěvníky připravena spousta zajímavých atrakcí, které lze i vidět suchou nohou z unikátní podvodní pozorovatelný. Viditelnost je zde stabilní okolo 20 m, což je pro zážitky též velice důležité.

Další plánovanou událostí pro děti je potápěčský výcvik na Orlické přehradě v blízkosti vesnice Nevězice, a to v prostorách chaty rybářů Králova Dvora. Možnost využití tohoto objektu je pro potápěče velice příznivá z hlediska financí za ubytování a stravování. Tato budova, jak je výše zmíněno, patří rybářům Králova Dvora. Jedním z členů této skupiny je Václav Rendla, který stál u zrodu potápěčského klubu, a tudíž se za pronájem těchto prostor platí pouze symbolický poplatek. Chata sestává ze čtyř pokojů, dvou kuchyní, klubovny s krbem, dále se zde nacházejí dvě toalety a sprchy, garáže pro čtyři automobily, včetně místnosti se stolním tenisem a velkou zastřešenou terasou. Její poloha je též velmi žádoucí. Budova stojí na konci zátoky, její okolí lemují les a nejbližší sousedé žijí v zátocce, která je letní kotvištěm obytných člunů. Akce se koná od pátku do neděle v měsíci červnu a má název Ploutvička. Při té příležitosti se zároveň hodnotí uplynulá sezóna a připravují se plány na další sezónu. V loňském roce se akce Ploutvička zúčastnilo patnáct dětí. Ty mají, jako každý rok, na starost dva trenéři, kterými jsou Monika Vodičková a Daniela Tichá. Stravování má na starost pravidelně prezident klubu Jaroslav Rendla a pokladník klubu Robert Polák. Každoročně je pro děti předem připraveno mnoho pohybových aktivit, které se týkají nejen potápění, ale i jiných sportů. Zároveň si zde rozšiřují znalosti ohledně pobytu a přežití v přírodě. Dále se klade důraz na všeobecné vědomosti ohledně flóry a fauny. A v neposlední řadě je cílem této akce utužení kolektivu a udržení pozitivních interpersonálních vztahů, které jsou velice důležité pro každý sportovní kroužek či klub. Tuto akci pro děti pořádá Triton od roku 2011.

Největší letní klubovou akcí pro děti a mládež je krajské týdenní soustředění talentované potápěčské mládeže, pořádané na Slapské přehradě v prostorách tábora TJ Tatranu Sedlčany - Častoboř, a to poslední týden v srpnu. Sjíždějí se sem potápěči z Příbrami, Berouna, Rakovníku a Mělníka. Děti se učí nejen základním potápěčským dovednostem, ale i nabývají nových zkušeností z oblasti vodních sportů, ke kterým patří kanoistika, triatlon a další. Dále si zvyšují svou fyzickou kondici v podobě mnoha pohybových aktivit. Také je zde kladen důraz na rozšíření a upevnění vědomostí, které se týkají historického vývoje a současné podoby potápěčských sportů. Děti, kterým je více než patnáct let, zde mohou po dobu pobytu vykonávat potápěčské zkoušky. Ty probíhají podle předem stanovených kritérií. Kurz je veden vyškolenými a zkušenými instruktory.

Poslední každoroční událostí je Mikulášská ploutvička, která se koná v prosinci v krytém bazénu Tipsport Laguny Beroun. Zde je pro děti připraven program v podobě netradičních soutěží ve vodě, jako např. plavání se zapálenou svíčkou, lovení perel v podobě peněz, slalom pod vodou a spousty dalších.

V harmonogramu na celý rok jsou i další aktivity, které se týkají dospělých. Začíná se v lednu, kdy klub Manta Rakovník zve ostatní potápěčské kluby Středočeského kraje na zimní ponor pod ledem v lomu Mrákov u Starého Klíčova nedaleko Domažlic, s názvem Arktic. Akce je spíše soukromou záležitostí, určenou hlavně pro organizátory všech předchozích aktivit a týká se především pořádajících potápěčů spolu s členy klubu Triton Beroun a Atol Příbram.

Dále 28. 3. 2015 proběhl první ročník Memoriálu Pepíka Žáčka na řece Berounce k uctění jeho památky. Místo srazu závodníků je ve Strádonicích přímo na pozemku rodinného domu bývalého zakladatele klubu. Zde se potápěči připravují na svůj závod navlékáním do neoprenového obleku. Posléze jsou odvezeni proti proudu nad obec Nižbor, kde je místo zahájení. Po startovním povelu musí závodníci doplavat libovolným způsobem do cíle, který se nachází pod Nižborským mostem. Délka úseku je zhruba jeden kilometr. Dříve se zde potápěči připravovali na závody Mezi jezy, které se konaly na řece Jizeře. Tento závod se naposledy konal v roce 2002 z důvodu velké povodně. V budoucnosti by chtěli berounští potápěči Memoriál Pepíka Žáčka doplnit o střelbu a hod granátem a tím tak obnovit akci Mezi jezy.

Další akce, která probíhá pravidelně v květnu a koná se společně s mladými členy klubu, se nazývá Letní Amerika. Ta se pořádá v přílehlém lomu Mořina nedaleko Berouna u Koněpruských jeskyň. Probíhá vždy dva dny, kdy se přespává přímo v lomu ve stanech. V budoucích letech je v plánu tuto akci prodloužit na více dní. Poprvé se zde místní

potápěči potápěli roku 2012. Pro děti je zde připraven sobotní program plný sportovních aktivit a her.

Nejdůležitější akce klubu Triton Beroun má název Amerika a ta se koná pravidelně v prosinci. Konkrétně je to zimní potápění, které místní klub pořádá řadu let. Probíhá vždy ve dvou dnech. První den uskutečňují své ponory místní potápěči a na druhý den je lom připraven pro ostatní členy pozvaných klubů nejen ze Středočeského kraje a okolí, ale i pro některé oddíly z města Nitra ze Slovenska. V dopoledních hodinách, kdy je lom soukromě otevřen, probíhají ponory. Ten samý den se ve večerních hodinách koná tematicky zaměřená zábava s živou muzikou a soutěžemi.

Klub potápěčů Triton je jedním z významných sportovních klubů nabízející sportovní vyžití mládeži i dospělé populaci. Oddíl se neustále rozvíjí, získává si stále větší oblibu u mládeže a také neustále zvyšuje svoji členskou základnu. Za dobu své činnosti si našel pevné místo mezi ostatními sportovními organizacemi působícími na území okresu Beroun a v tomto trendu chtějí dle slov Jaroslava Rendly pokračovat. Prezident klubu se chce nadále orientovat na mládež, na využití jejího volného času, prohlubování plaveckých dovedností, zvyšování fyzické zdatnosti a porovnávání výkonnosti. Dále pak na vzdělávání v oblasti flory a fauny pod vodní hladinou. V neposlední řadě je jedním z jeho hlavních cílů seznámit mladé adepty s potápěčským sportem, s výstrojí sportovního potápěče a jejím bezpečným používáním. Dále klade důraz na zvyšování fyzické zdatnosti juniorů a dospělých, na jejich odborný růst a vzdělávání z hlediska potápěčského sportu. Do budoucna věří dalším úspěchům reprezentantů v oblasti podvodního ragby. Nadále přislubuje účast na akcích v rámci kraje pořádanými ostatními kluby či potápění na volné vodě. Podle možností budou probíhat i nově přednášky na téma fauna – flora pod vodou, výcvik, technika, novinky v potápění a nově fotografování pod vodou. Zároveň doufá, že budoucí generace bude na jejich práci a činnost v klubu tak hrdá, tak jako jsou oni doposud na členy a vedoucí klubu z dob minulých.

11.2 KLUBOVÉ AKCE

11.2.1 KRAJSKÉ ZÁVODY V RYCHLOSTNÍM POTÁPĚNÍ A PLAVÁNÍ S PLOUTVEMI

Potápěčské závody pro děti probíhaly řadu let. Vlivem politické situace roku 1989 zanikly, později vznikla myšlenka jejich obnovení mezi představiteli klubů ve Středočeském kraji. Jmenovitě se to týkalo měst Beroun, Příbram, Mělník a Rakovník.

Vůbec první závody probíhaly v Příbrami. Díky přesunu berounských potápěčů v roce 1992 na bazén v Hořovicích, který disponuje oficiální délkou 25 m, bylo možno uspořádat tyto závody poprvé pod záštitou berounského klubu.

Dříve se závody konaly neorganizovaně, termín záležel pouze na rozhodnutí klubu, ale v roce 1994 se na letním soustředění na Častoboři projednával prezidenty jednotlivých klubů systém pravidelného konání krajských závodů. Posléze se rozhodlo o jejich pořádání ve třech kolech a o předávání putovního poháru. První kolo probíhalo na jaře v Příbrami, další se uskutečnilo v létě na bazénu v Rakovníku a poslední kolo se konalo v Hořovicích. Od roku 2011 potápěčské závody probíhají pouze ve dvou kolech, konkrétně v Rakovníku a Hořovicích. Roku 2014 byla obě kola uspořádána pouze v Hořovicích.

Z hlediska organizace se závody v Hořovicích pod záštitou klubu pořádají zpravidla v sobotu. Začátek je vždy situován do ranních hodin a předpokládaný konec akce bývá převážně po poledni. Děti soutěží podle předepsaných disciplín v jednotlivých kategoriích, které mají přesně stanovený sled. Disciplíny se dělí na PP (plavání s ploutvemi na hladině) a RP (rychlostní potápění pod hladinou). Jednotlivci závodí se základní potápěčskou výstrojí označenou ABC. Pro nejmladší je zde kategorie E, která se týká dětí ve věku 11 let a mladší. Zde se závodí v disciplínách 15 RP, 25 PP. Dále jsou kategorie D (12-13 let) a C (14-15 let), v nichž se soutěží v disciplínách 25 RP, 50 PP a 100 PP. Nejstaršími kategoriemi jsou B (16-17let) a A (18 let a starší), kteří závodí na tratích 25 RP, 50 RP, 50 PP a 100 PP. Od kategorie C se dále soutěží v disciplíně apnoe (statická výdrž na nádech). Na konci závodů jsou ještě štafety, které probíhají smíšeně bez ohledu na věk či pohlaví. Štafetový závod se plave ve dvou disciplínách a těmi jsou 4x25 RP a 4x50 PP. Jednotlivé disciplíny mají své bodové ohodnocení do 6. místa, štafety jsou bodovány dvojnásobně a vítězí klub, který získá v součtu nejvíce bodů.

Závody probíhají dle oficiálních pravidel, kdy je přítomen hlavní rozhodčí, vedoucí sekretariátu, startér, předstartér, pět časoměřičů dle počtu drah, dva obrátkoví rozhodčí, jeden cílový rozhodčí, rozhodčí pro styl, hlasatel a lékař. Tento tým sestává převážně z členů klubu. Pouze vedoucí sekretariátu, který se mimo jiné stará o výsledkovou listinu a všechny dokumenty potřebné k soutěži včetně veškeré práce na počítači, je pravidelně prezident příbramského klubu Radek Vala. Výsledné pořadí všech závodníků vychází přímo z rozplaveb. Žádné postupy do finále se zde nekonají. Všechna měření provádějí časoměřiči ručně.

11.2.2 POTÁPĚČSKÉ SOUSTŘEDĚNÍ TALENTOVANÉ MLÁDEŽE

Za prvotní akce tohoto druhu se dají považovat potápěčské tábory pro děti na Orlíku ve Velkém Víru, kde měl bývalý prezident klubu kotviště hausbotu. Většina členů v klubu se věnovat mládeži nechtěla, a tak se Milan Machálek rozhodl, že vezme děti s sebou na týden k přehradě. Vymyslel plán a roku 1976 zorganizoval první tzv. potápěčský tábor. Tento nápad se později ujal natolik, že se dva roky na to začali zúčastňovat tábora i mladí členové jiných potápěčských klubů. Každoročně byl vedoucím akce stanoven Milan Machálek, jeho zástupce byl předseda příbramského klubu Alexandr Vala a hlavního organizátora všech soutěží a aktivit dětí vykonával Vladimír Bouší z Příbrami. Na Velkém Víru se konalo soustředění pravidelně každý rok v období let 1976 až 1989.

Roku 1990 se pak konal tábor na Kokoříně s Jirkou Císařem, který byl mělnickým potápěčským předsedou. Císař v této obci pracoval v autokempu a pro mladé potápěče zde bylo ideální místo pro tábor. Tento kemp oproti předchozímu místu vynikal nejen příznivým prostředím, ale disponoval i bazénem.

Od roku 1991 až do současnosti se potápěčské kluby ze Středočeského kraje sjíždějí do prostor dětského tábora TJ Tatran Sedlčany na Častoboři. Tábor leží na břehu slapského jezera a nese název U Žraločí zátoky. Děti jsou zde ubytovány v 35 dvoulůžkových stanech s dřevěnou podlážkou a podsadou, které tvoří kruh. Přimo ve středu kruhového rozestavení je ohniště, kolem kterého konají pravidelné ranní, polední a večerní nástupy. Dále jsou v táboře čtyři zděné budovy, které mají připojení k elektrice a mezi ně patří nová a stará klubovna, jídelna s kuchyní, ošetrovna a sprchy. V táboře je potápěčům k dispozici přilehlé slapské jezero pro veškeré vodní aktivity, velká travnatá pláž s dvěma hřišti na fotbal a volejbal, dále dva stoly pro stolní tenis, loděnice s veškerým vybavením včetně záchranných vest a v bezprostřední blízkosti se rozprostírají hluboké lesy. Okolní krajina též nabízí spoustu naučných stezek, mezi kterými je nejznámější Bartůňkova naučná stezka v chráněném území Drbákov – Albertovy skály.

Organizační zajištění této akce je zejména pod záštitou příbramského klubu se společnou pomocí Tritonu Beroun. Celé soustředění má každoročně po celou dobu pobytu hlavního vedoucího Alexandra Valu, dále zástupce vedoucího Jaroslava Rendlu, hlavního „táborového“ vedoucího a zdravotníka v jedné osobě Radka Valu a hlavního organizátora jednotlivých soutěží Petra Žůčka. Stravování je zajištěno Alexandrem Valou s pomocí hlavního kuchaře Václava Kvítka a dalších dobrovolníků. Občerstvení kromě pravidelného stravování, které obsahuje plnou penzi včetně dvou svačin, je zde zajištěno malým

bufetem. Ten je zásobován a provozován jen pro potřebu potápěčů a na starosti ho má Jaroslav Rendla.

Symbolicky první večer se koná oficiální zahájení soustředění, které doprovází zapálení ohně spolu se vztyčením potápěčské mezinárodní vlajky. Tento oheň hoří po celou dobu soustředění. Každý večer se u něj hodnotí uplynulý den a probíhá seznámení s činnostmi na den následující.

Soustředění probíhá podle předem stanoveného harmonogramu. Jeho hlavní náplní je potápěčský desetiboj. Dle jednotlivých disciplín se řídí režim dne v závislosti na přízní počasí, doplněný o další aktivity. Do potápěčského desetiboje patří čtyři vodní disciplíny, pět závodů probíhá na souši a posledním soubojem je tzv. triatlon. Do vodních disciplín patří plavání 15m pod hladinou se základní výstrojí ABC, dále plavání 15m - 25m na hladině dle věkové kategorie s ABC a bez základní výstroje a slalom v pramici. Do druhé skupiny je zařazen člunkový běh, skok přes švihadlo, hod granátem, běh do strmého kopce nazývaný „pahorek“ a vytrvalostní běh. Poslední hlavní disciplína triatlon spočívá v plavání na 25m se základní výstrojí ABC, následuje vázání potápěčského uzle, po splnění tohoto úkolu se přechází do pramice, již se přejíždí zátoka, a následuje vytrvalostní běh, který končí v místě startu. Každý úsek z desetiboje je ohodnocen body, které se na závěr sčítají. Dle výsledného počtu bodů se určí pořadí jednotlivců dle věkových kategorií. Posléze se i vyhlásí absolutní vítěz, který dosáhl největšího počtu bodů nezávisle na věku či pohlaví.

Krom tohoto hlavního závodu jednotlivců se dále v průběhu soustředění soutěží mezi týmy. První den ihned po příjezdu jsou děti rozděleny do jednotlivých družstev. Každému oddílu je přidělen jeden vedoucí, který za ně zodpovídá a řídí jeho chod po celou dobu pobytu. Každý rok je soustředění tematicky laděno, včetně výzdoby, různých aktivit a her. Mezi první společný úkol družstva patří každoročně vymyšlení originálního názvu a pokřiku, které je spojeno s vlastnoruční výrobou vlajky. Další soutěže zahrnují například hon za pokladem, kde děti hledají předměty v podobě zlatých kamenů, které si následně schovávají ve své ručně vyrobené truhle. Kameny bývají poschovávány po celém objektu tábora, děti je nacházejí po celou dobu soustředění. Mezi velice oblíbenou soutěž dětí patří Večerníček. Ten si samy týmy vymýšlejí a v předem stanovený den ho realizují. K přípravě jednoho dílu Večerníčku patří nejen vymyšlení scénáře, ale vlastnoruční výroba rekvizit. Další týmový závod nese název Noční bojová hra, která má předem připravenou trasu s různými úkoly. Ty musí jednotlivé týmy po cestě postupně plnit. Jelikož tato hra probíhá v noci v lese, není snadné tyto úkoly najít. Dětem tuto hru ztěžují noční strašidla

v podobě např. oběšence, kančí hlavy, černého rytíře, vodníka, bílé paní apod., které jsou v režii vedení tábora včetně dobrovolníků. Všechny kostýmy se originálně připravují a vyrábějí. Úkoly, které děti nalézají po trase, obsahují například znalostní otázky týkající se historie či současnosti potápění. Dále se zde velice hojně uplatňují vědomosti z oblasti flóry a fauny. A v neposlední řadě se po celou dobu této strašidelné cesty hodnotí i hlučnost týmu. Těchto skupinových a individuálních aktivit, jak v přírodě, tak i v krytých prostorách jídelny, je v průběhu tábora mnoho, ale vše záleží na přízni počasí.

Krom výše uvedených soutěží se potápěči každoročně zúčastňují celodenního výletu na vodáckých pramicích. Cílem této vodní turistiky se stává převážně vesnice Cholín, která je vzdálena proti proudu cca 6 km, či Nová Živohošť. Ta se nachází na pravém břehu Vltavy cca 8 km od tábora.

Na táboře mají děti pravidelně na programu i pěší výlet, který se koná po naučné stezce Drbákov – Albertovy skály. Tento členitý terén se rozprostírá na území národní přírodní rezervace v délce 7 km a má 11 zastávek s informačními panely. Ty nás seznamují se zajímavostmi okolí a s přírodními poměry chráněného území.

Dále se děti mohou v průběhu soustředění účastnit dalších doplňkových aktivit. Převážně se mezi oblíbené každoročně řadí střelba ze vzduchové zbraně, prolézání lanové opičí dráhy, hraní ping pongu, nohejbalu či volejbalu. Již tradičně je s táborem spjata i každodenní ranní rozcvička spojená s povinným otužováním ve Vltavě.

11.2.3 ZIMNÍ PONOR - AMERIKA

V minulosti se konaly zimní ponory v Hříměždicích či v Ejpovicích, ale po roce 1989 zanikly. Pak dlouho ve Středočeském kraji neexistoval žádný zimní ponor, a tak napadlo pana Machálka vytvořit ho u nás. Kousek od Berouna jsou lomy Malá a Velká Amerika. Zpočátku byla Malá Amerika v užívání berounských potápěčů. Při vzpomínkách současného prezidenta na slaňování s výstrojí na zádech do lomu jen mrazí. Velká Amerika je dodnes veřejnosti zneprístupněna neb je v soukromém majetku Velkolomu Čertovy schody. Tehdejší prezident klubu se dokázal v té době domluvit s Jaroslavem Masákem, který měl na starost právě tuto oblast, že ho pro potápěčské účely vždy jednou ročně otevře na určitou dobu. A tak to funguje dodnes.

Od roku 1979 se berounští potápěči začali v těchto lomech scházet a vykonávat své první ponory. Vše probíhalo ve formě klubové akce s večerní zábavou na letišti v obci Bubovice, která se nachází 12 km od Berouna. Po zániku všech výše uvedených zimních

ponorů se tato akce rozšířila na celorepublikovou. První oficiální ponor se zábavou pro ostatní kluby se pořádal roku 1982, kdy večerní akce probíhala v hotelu Královédvorských železáren na Výšinách. Tento objekt se pravidelně navštěvoval po dobu sedmi let, kdy se zde konala poslední večerní zábava, a to přesně 18. listopadu 1989. V dalších letech se potápěčská zábava přemísťovala do přílehlých vesnic na Berounsku, kterými jsou Tetín, Králův Dvůr - Počaply, Svatá či Nižbor. V posledních letech se místo večerního programu ustálilo a odehrává se v prostorách kulturního domu Hýskov.

Před vlastní realizací akce je nutné nejprve obstarat povolení od majitele lomu Čertovy schody, od kterého je potřeba schválení. Následně se domlouvají veškeré podmínky týkající se provozu a chodu v lomu a cena za jeho zpřístupnění. To vše a mnoho dalšího je sepsáno ve smlouvě o pronájmu. Podpisem této smlouvy se klub zaváže k plnění podmínek, které z ní vyplývají, a v neposlední řadě tím přijímá plnou zodpovědnost za veškeré dění v lomu. Dále se musí akce nahlásit na oddělení policie České republiky v Karlštejně, pod které tato oblast spadá. Na policii se krom ohlášení akce musí doložit potřebné podklady a dokumenty, které se týkají zabezpečení přílehlé silnice u lomu a další potřebné úkony s tím spojené. To se například týká veškerého dopravního značení na komunikaci apod. Po veškerém povolení a schválení přesného data akce jsou o konkrétním dni informováni ostatní kluby. Dříve se pozvánky posílaly poštou, dnes elektronicky a veškeré upřesňující informace se nacházejí na oficiálních stránkách klubu. Tato událost je nejen určena členům potápěčských klubů v České a Slovenské republice, ale i jednotlivcům, kteří se tomuto sportu věnují.

Akce Amerika se pravidelně koná začátkem prosince ve dvou dnech před vánočními svátky, kterými jsou zpravidla pátek a sobota. Páteční ponory jsou vyhrazeny pouze pro členy berounského klubu. Krom vlastního potápění zde probíhají přípravy na sobotní program. To znamená zabezpečení místa akce, kontrola podmínek pro potápění a rozmístění podvodních aktivit. Sobotní program se zahajuje v 8:00 otevřením vstupní brány. Jako první se do prostoru lomu veze potřebné zařízení, které je nutné k provozu polní kuchyně. Vjezd do lomu je povolen pouze plně naloženým automobilům s výstrojí. Ostatní návštěvníci parkují na přílehlém parkovišti. Zde mají možnost využít klubový džíp, který jim bezplatně svezí výzbroj a výstroj k vodě a zpět. Tato akce končí přibližně v 14:00, kdy se lom zavírá. Podle záznamů za posledních pět let se této akce zúčastňuje zhruba 200-300 lidí. Tyto počty zahrnují nejen aktivní potápěče, ale i jejich doprovody či náhodné turisty, kteří tak využívají jedinečné šance se do prostor tohoto lomu dostat.

Oficiální zahájení večerní zábavy je v 19:00, kdy prezident klubu pronese uvítací řeč. Celý program doprovází živá hudba, kterou je v posledních letech skupina Gama. Každý rok je tato zábava tematicky zaměřená. V uplynulých letech to byly motivy například podmořský svět, pravěk, četníci a zloději, piráti, 60. léta apod. Večer je zpestřen o řadu soutěží, kterých se zúčastňují čtyřčlenná družstva.

11.3 TÝM PODVODNÍHO RAGBY TRITON

Podvodní ragby neboli UWR je velice mladý sport, jak je již uvedeno výše. Přestože se tato sportovní hra začala vyvíjet mimo naší zemi, tak se Česká republika velice rychle dostala na úroveň elitních světových týmů. Na poslední mistrovství světa se česká reprezentace umístila na 6. místě. S rozšířením klubů u nás se začala hrát i česká ligová soutěž. Po roce 2005 se začaly této lize zúčastňovat i zahraniční týmy, a tak se tato liga pozvedla na středoevropskou. V současné době tuto ligu hrají družstva z Berouna, Českých Budějovic, Pardubic, Ústí nad Labem a Brna. Z dalších, kteří v této lize pravidelně zápasí, jsou oddíly z rakouské Vídně, Salcburku, Grazu a také slovenské Bratislavy.

S první myšlenkou hrát UWR v berounském klubu přišel jeden z jejích členů Vladimír Soukup. Roku 1995 nastínil ostatním potápěčům „pravidla hry“ s úmyslem zpestřit letní přípravu. Berounský venkovní plavecký bazén má úsek s hloubkou 4 m, a tudíž podmínky pro hru jsou optimální. Nápad se všem zalíbil a od slov se k činům přešlo velice rychle. Nedlouho na to spatřily světlo světa vlastnoručně vyrobené brány, které byly vyhotoveny z plastových košů a zatíženy olovem. Dále bylo nutné přizpůsobit klasický míč, aby neplaval na hladině, a proto se naplnil slanou vodou. Berounští potápěči si pro hru vytvořili vlastní pravidla. Hrál se bezkontaktně a nikdo se nesměl pohybovat s míčem na hladině. Tímto způsobem se vyplňoval čas cca deset let, kdy potápěčům UWR sloužil jako doplňující sport v letním období 2 x týdně.

Zásadním zlomem byl přelom roku 2005-2006, kdy se v klubu zpřesnila pravidla podvodního ragby. Dále se začalo hrát s oficiálním míčem a kovovými koši. Pár členů nadchlo UWR natolik, že začali dojíždět pravidelně na tréninky do Prahy, kde je krytý bazén s optimálními podmínkami a dá se zde trénovat přes zimní sezónu.

Dalším důležitým mezníkem byl příchod Pavla Druláka do Berouna. Od té doby začaly být tréninky organizované a hra získala nový směr.

Roku 2006 se začal berounský klub UWR pravidelně zúčastňovat ligových kol a různých turnajů. Postupně docházelo k nemalým úspěchům, hráčům se zlepšovaly výkony a výsledky na turnajích měly vzrůstající tendenci. V současné době se týmu výsledky stabilizovaly a to pravidelným druhým místem za týmem z Českých Budějovic. Úspěch zažívá nejen celý tým, ale i několik jeho jednotlivých členů, jelikož se probojovali do české reprezentace. Jmenovitě jsou to Pavel Drulák, Robert Polák, Dan Beneš, Jan Soukup, Jan Dopirák, Karel Endršt, Vladimír Soukup ml. a David Soukup.

Členové týmu mají v současné době pravidelné tréninky v bazénu České zemědělské univerzity FA Praha Suchdol. Ty probíhají dvakrát týdně od 20:30 do 22:00h. Přes letní měsíce jsou tréninky přesunuty na venkovní bazén v Berouně na Velkém Sídlišti. Konají se třikrát týdně, a to v úterý, čtvrtek a neděli od 19:00 do cca 20:30h, kdy zapadá slunce. Příspěvky, které musí hráči platit, jsou dva. Jeden z nich je každoroční poplatek klubu Triton 1500 Kč. Další částka 1000 Kč je nutná jako členský příspěvek v bazénu na Suchdolu. Jediné finance, které tým obdrží, jsou ze svazu. Ty se ale vyplácí pouze členům reprezentace, kteří jsou v dorosteneckém věku. V současné době odpovídá těmto kritériím pouze jeden člen z berounského týmu, a tudíž je výsledná částka pro klub od svazu velmi zanedbatelná.

Na našem území se hraje tzv. Středoevropská liga, ve které soutěží týmy z ČR, Rakouska a Slovenska, jak je již zmíněno výše. Vždy má čtyři kola: první se uskutečňuje pravidelně v Českých Budějovicích, druhé se koná ve Vídni, po letních měsících se třetí kolo hraje v Brně a poslední turnaje ligy se odehrávají v Praze, kde se vyhodnocují absolutní vítězové. Dále kromě této soutěže se mohou týmy zúčastnit několika turnajů, které se konají například v Salcburku, Grazu či Vamberku. Na turnaji v Grazu si berounští potápěči udržují již čtyři roky po sobě titul mistrů. Někteří členové Tritonu si v rámci české reprezentace zahráli i ve Florencii, Štuttgartu, Curychu či Berlíně. Největším úspěchem, kterého dosáhli, je 3. místo na Mistrovství Evropy ve Florencii a 6. místo z Mistrovství světa v Helsinkách.

11.4 POTÁPĚČSKÉ LOKALITY NA BEROUNSKU

11.4.1 Kosov

Kosov je ze všech lomů nejbližší položený k Berounu. Nachází se v nadmořské výšce 317 m s největší hloubkou 6 m a rozlohou přibližně 50 x 20 m. Dle statistik je průměrná viditelnost pod vodní hladinou 7 m. Majitelem lomu je Velkolom Čertovy schody, a.s. Aktivní těžba zde skončila po roce 1989. V blízkém okolí lomu nejsou stromy, a tudíž voda není nijak znečištěna a dno je téměř bez sedimentu. Okolí zatopeného lomu je tvořeno z břidlic, vyšší patra vápencem.

Voda je průzračně čistá s malým podvodním životem. Krom podvodní fauny a flóry zde můžeme vidět mnoho barrandienských zkamenělin. Přístup do lomu je velice komplikovaný, jelikož k němu vede pouze polní cesta, která není udržována. Navíc se koupat či potápět v lomu nesmí, ale převážná většina návštěvníků tyto pokyny nedodrží. Převážně v letních měsících je tato lokalita hojně vyhledávána a využívána obyvateli Berouna a okolí jako přírodní koupaliště.

11.4.2 LOM SUCHOMASTY

Tato lokalita je jako většina lomů pro veřejnost uzavřena a vstup sem může být pokutován. Maximální hloubka, které mohou potápěči dosáhnout, je 14m. Cesta k lomu je velmi trnitá, neupravená a přístup je navíc znesnadněn vstupní branou a závorou. Tudíž k jezeru je nutné dojít pěšky cca 3 km s výstrojí na zádech. Viditelnost pod vodou též není nijak příznivá kvůli velkému množství vápencového sedimentu.

11.4.3 JESKYNĚ PODTRAŤOVKA

Podtraťovku můžeme najít na pravém břehu řeky Berounky mezi obcemi Srbsko a Karlštejn ve výšce 225 m nad mořem. Tato jeskyně patří mezi nejhlubší v Českém krasu a byla objevena roku 1963. Její maximální hloubka je 67 m, ale společně s částí, která není zatopena, dosahuje celkové výšky 107 m. Potápěči, kteří chtějí v této lokalitě vykonávat své ponory, musí mít úspěšně složenou jeskynní kvalifikaci, patřičné vybavení a povolení. Přístup k této jeskyni je opět velice komplikovaný, musí se projít skrz skálu a dále s veškerou výbavou vykonat náročný sestup skrz úzké chodby a přes žebříky. Viditelnost pod hladinou dosahuje až 30m, ale vlivem usazenin se voda snadno velmi rychle zakalí.

11.4.4 AMERIKA

Amerika je souhrnný název, který zastřešuje několik vápencových lomů v Českém krasu. Lomy zde tvoří určité seskupení, které se rozděluje na oblast východ a západ. Do východní části patří lomy: Velká Amerika, U Kozolup a Mexiko. V západní části se nachází na území Národní přírodní rezervace Karlštejn tyto lomy: Kanada, Stotřícitka, Malá Amerika, Podkova, Modlitebna, Liščí lom, Želva, Pustý lom a mnoho dalších. Pro potápěčské účely je využíván především lom Velká Amerika a Malá Amerika. Za datum ukončení důlního provozu a aktivní práce v této oblasti se považuje přelom roku 1963-1964.

Po 60. letech byla tato lokalita velmi vyhledávanou oblastí pro trampy, nudisty, skupiny jeskyňářů a dalších. S nenadálým přivalem nadšenců se ale toto místo začalo velmi poškozovat. Nastaly velké úbytky netopýrů a jejich zimovišť, které jsou chráněné. Dále zde docházelo k nejrůznější politickým konfliktům, ničil se soukromý majetek a v nemalé míře došlo k smrtelným úrazům. To vyvrcholilo policejními zátahy, které měly zabránit nelegálnímu vstupu. K těmto jednotkám se po 90. letech přidalo ještě další opatření v podobě bariér, které mají za úkol zabránit nežádoucím návštěvníkům dostat se do lomu. V současné době je kolem lomů Ameriky vyznačena turistická trasa, která má délku 5 km.

Lom Malá Amerika, která se také nazývá Mořina, se nachází v nadmořské výšce 360 m. Maximální hloubka, které zde můžeme dosáhnout, je 12 m. Ponory pro potápěče tu nejsou nijak lákavé, jelikož pod hladinou je špatná viditelnost.

Velká Amerika je lom, který má zatopené dvě části. První část má rozlohu o délce 300 m, šířce 60 m a maximální hloubce 10,5 m. Druhá část je viditelně menší a má délku 150 m, šířku též 60 m a nejvyšší hloubku 11 m. Obě části jsou převážně po celý rok propojené. Průměrná viditelnost je cca 5 m. Tento lom se nachází ve výšce 335 m nad mořem. Dříve se potápěči k vodě dostávali náročným sestupem po skále za pomoci horolezeckého lana. Tento způsob byl velice náročný a nebezpečný ze dvou důvodů. Prvním je špatná struktura skály, která se drolí. Druhý pak fyzická náročnost slanění s veškerou potápěčskou výstrojí a výzbrojí na zádech. V současnosti je naštěstí přístup do jezera umožněn 130 m dlouhým tunelem o rozměrech 6x6 m skrz skálu. Pod vodní hladinou mají potápěči možnost vidět trosky automobilů a jejich částí, nejrůznější části těžebních strojů. Pro potápěčské účely jsou zde uměle vytvořeny dvě podvodní atrakce, kterými jsou kesony. Z podvodního života se zde nacházelo mnoho raků, které poslední

dobou nejspíš vymřeli. Dále je zde k vidění několik hrouzků, kaprů, karasů a okounů. Ze zajímavostí nesmím opomenout využití prostor lomu pro filmové záběry. Natáčelo se zde několik českých a zahraničních filmů, například Limonádový Joe, Micimutr, Princ a Večernice a mnoho dalších.

Lomy Amerika ukrývají nejen spousty nádherných nezapomenutelných míst včetně vyhlídek, ale vztahuje se k nim i řada pověstí. Nejznámější je o nacistickém vojákovvi Hansi Hagenovi. Ten se zde údajně po 2. světové válce ukryl v podzemních štolách. Dle pověsti se nečekaně objevuje a ihned zase mizí, okrádá trampy o jídlo či je vraždí. V jedné ze štol můžou návštěvníci vidět i pověšenou traversu se zvonem. Kdo na tento zvon třikrát zabouchá a zavolá „Hagene – vem si mě“, musí se na toto místo do roka vrátit, jinak zemře. Tato lokalita se také dočkala i knižního zpracování. Mezi nejznámější patří Pověsti o Americe od Ladislava Lahody.

11.4.5 ŠACHTA V CHRUSTENICÍCH

Tato šachta se nachází v nadmořské výšce 300m. Železnorudný chrustenický důl byl v provozu od roku 1861 a patřil k největším v oblasti mezi Prahou a Plzní zvané Barrandien. Důl měl 84 podzemních pater, ale po výstavbě dálnice D5 se velká část zaplavila. V současnosti je pro turisty otevřena pouze malá část dolu. Zatopená část je jinak pro veřejnost nepřístupná, ale po domluvě s majitelem ji lze pro potápěčské akce otevřít. Potápěči zde mohou využít dvě varianty ponorů. První možností je použít vlečnou jámu se sklonem 14 stupňů nebo se dá vykonat ponor ve staré šachtě, která má sklon 45 stupňů. Nejen pro turisty, ale i pro potřeby potápěčů, je zde možnost využít důlní vlak, který se nazývá Pullman. Šachta se často využívá pro výcvik hloubkových potápěčů, jelikož maximální hloubka je zde až 110m. Průměrná viditelnost je dle statistik 20 m v hloubce.

11.4.6 LOM HOMOLÁK

Tento lom se nachází v Českém krasu v blízkosti Koněpruských jeskyň. Kdysi byl velmi vyhledávanou turistickou lokalitou. V současné době je neustále zavážen všelijakým sypkým materiálem. Nejen, že se touto drtí lom rok od roku zmenšuje, ale i okolí je velmi zdevastované po nájezdech těžkých strojů. Dostat se k lomu je poměrně snadné a pro potápěče je dnes tato lokalita velice nezajímavá. Kvůli navezené sypké směsi je pod vodou

velice špatná viditelnost, a tudíž podvodní zážitky nejsou nijak pozitivní. Berounští potápěči zde zkoušeli i ponory pod ledem, zda by se viditelnost nezlepšila, ale realita byla pravým opakem. Dříve zde byla maximální hloubka 8 m až 9 m. V současné době se tu lze potápět do hloubky 15m.

12 DISKUSE

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo vytvořit ucelený přehled historického vývoje sportovního potápění na Berounsku až po současnost se zaměřením na potápěčský klub Triton Beroun. Myslím si, že se mi tento cíl podařilo i přes mnohé komplikace splnit.

Jako první jsem si dala za úkol shromáždit veškeré informace o sportovním potápění a z nich následně charakterizovat sportovní potápění jako odvětví. Mými hlavními zdroji teoretické části byly především knižní publikace. Knih o potápění je v současné době nespočet, a tudíž má každý příležitost velkého výběru. Dále jsem čerpala kvůli aktuálnějším informacím nejen z různých bakalářských a diplomových prací, ale i z internetových zdrojů. Nashromážděné poznatky jsem posléze protřídila a dle mého úsudku a potřeby využila k psaní teoretické části. Tato část práce byla velice obtížná, jelikož materiálů z této obecné problematiky je k dispozici mnoho. Pro ucelení a mou kontrolu jsem vše ihned konzultovala se současným prezidentem Jaroslavem Rendlou, který je dlouholetým potápěčem s bohatými zkušenostmi a znalostmi. Bez této pomoci a částečně i mé praxe v oboru by bylo sepsání poměrně problematické. Konkrétně mi první komplikace nastala již při rozdělování potápění na jednotlivé kategorie. Dle mého zjištění a studování názorů různých autorů nejsou tyto kategorie nikde oficiálně sjednoceny. Tudíž jsem byla též nucena si ho přizpůsobit pro své účely. Některé kategorie jako fotografování pod vodou a jiné další jsem úmyslně vynechala, jelikož se domnívám, že je do mého dělení nebyla potřeba zahrnout. Dále jsem se v teoretické části práce zabývala potápěčskými signály, potápěčskou výstrojí a výzbrojí. Zde jsem k žádným zajímavým výsledkům nedošla, jelikož vše, co je v těchto kapitolách výše popsáno, musí dle mého názoru každý potápěč podrobně znát. V tabulce potápěčské signály jsem vypsala pouze ty základní a nejpoužívanější. Při shromažďování informací mě velmi překvapilo i množství signálů, které se v praxi nevyužívají, a tak jsem si alespoň obohatila své dosavadní znalosti. Kapitola pro ucelení potápěčských kvalifikací byla pro mě též náročná. Každá organizace, kde zkoušky vykonáváte, má své dělení, názvy a nároky pro jednotlivé stupně. Pro jednoduchost jsem použila dělení podle nejrozšířenější organizace u nás a to CMASu (světová potápěčská organizace). Opět musím připomenout, že jsem popsala pouze základní kvalifikace, jelikož existují i další možné jako například instruktor potápění, jeskynní potápění apod. Poslední kapitoly v teoretické části práce byly pro mě též poměrně náročné na zpracování. Jelikož informací k těmto tématům můžeme nalézt mnoho a vybrat pouze nejdůležitější mezníky té doby nebylo snadné. Tento úsek mi velmi obohatil

vědomosti, které jsem do té doby o potápění měla. Dle mého zjištění by tato problematika mohla být svým rozsahem téma pro samostatnou diplomovou či bakalářskou práci.

Další úkoly, které jsem si vytyčila, se týkají mé praktické části diplomové práce. Prvním takovým úkolem bylo vytvoření uceleného přehledu historického vývoje sportovního potápění na Berounsku. Abych mohla tuto kapitolu vůbec sepsat, musela jsem se setkat se zakladateli klubu, a to konkrétně s panem Milanem Machálkem a Josefem Žáčkem. Domluvení schůzky s nimi pro mě nebylo velkým problémem. Oba jsou již v důchodovém věku a času na rozhovory měli více než dost. To bohužel někdy vedlo k několikahodinovému vyprávění, které už mnohdy nesouviselo s potápěčským klubem. Zároveň musím uznat, že oba pánové byli velice vstřícní a sdílní. Bohužel jsem se zde setkala se dvěma komplikacemi. První problém nastal při poměrně chaotickém rozhovoru s panem Machálkem. Bohužel k jeho úctyhodnému věku se není čemu divit a jednotlivé zpřeházené informace jsem musela za pomoci současného prezidenta Jaroslava Rendly utřídit. Další nečekanou událostí nejen pro mě, ale pro celou potápěčskou veřejnost na Berounsku, bylo náhlé úmrtí Josefa Žáčka dne 20.12.2014. Tato kapitola byla pro mě nejtěžší na zpracování, jelikož kromě rozhovorů a jednoho článku v časopisu neexistuje jiný materiál, ze kterého by se dalo čerpat. S tímto problémem jsem ale od začátku počítala, jelikož to byl pro mě hlavní důvod zpracování této práce. Osobní rozhovory se zakladateli klubu se nejen pro mě staly velmi obohacujícími. Nejvíce přínosné pro mě bylo zjištění, jak fungoval klub v prvopočátcích. Jak je výše uvedeno v kapitole o historickém vývoji klubu, je v dnešní době až neuvěřitelné, že se veškerá výzbroj a výstroj v klubu musela vyrábět doma či byla získávána od přátel. Dále je velmi obdivuhodné, že přes veškeré komplikace, kdy šlo mnohokrát i o život, členi klubu vytrvali a některé vynálezy dovedli téměř k dokonalosti. Klub se po celou dobu svého vývoje od roku 1958 velmi proměnil. Z počátku to bylo sdružení přívrženců vodáctví a potápěčství, posléze se začala tvořit skupina mladých členů, kteří se s rozmachem krytých bazénů postupně zúčastňovali potápěčských závodů, až se Triton rozšířil na klub s pevnými základy a vedením. Zároveň však musím shrnout, že jen díky odhodlanosti zakladatelů a členů oddílu ustál nejrůznější negativní události doby a může tak fungovat dodnes. Závěrem této kapitoly je důležité zopakovat, že získané informace jsou pouze z ústních rozhovorů se zakladateli klubu, a tudíž některé části mohou být citově zbarveny. Bohužel však v současné době není možno toto tvrzení s žádným dokumentem nikterak srovnávat či ověřit, a tudíž získané informace pokládám za důvěryhodné.

Poté jsem se zaměřila na získávání veškerých informací o současném fungování klubu Triton Beroun, které jsem následně zpracovala. Tato část práce byla pro mě z hlediska získávání údajů mnohem jednodušší. Jako potápěčka a členka Tritonu Beroun mám s fungováním klubu své osobní zkušenosti, které byly následně doplněny či upřesněny vedoucími členy. Tento úkol práce jsem opět vyřešila osobním setkáním s řízenými rozhovory, jelikož zde opět není žádný tištěný materiál, ze kterého by se dalo čerpat. Rozhovory jsem vedla především se současným prezidentem Jaroslavem Rendlou, který mi poskytl mnoho informací o současném chodu klubu, doplněných o pár poznámek k historickému vývoji a jeho harmonogramu s kompletním výčtem konaných akcí. Dále jsem diskutovala o podvodním ragby s Robertem Polákem, který stál u jeho zrodu v klubu a v současné době je aktivním členem týmu. Tyto kapitoly se zpracovávaly poměrně dobře, až na komplikace s upřesněním konkrétních dat, která si dosud nikdo nezaznamenával. Po sepsání této kapitoly, jsem se zamýšlela nad problémem v klubu, proč nebyl doposud nikdo pověřen úkolem shromažďovat informace a vést kroniku. Po následných diskusích s členy klubu jsme došli k závěru, že bohužel nikoho nenapadlo něco takového udělat. Dřív se vedla pouze kniha rekordů, která se časem ztratila.

V neposlední řadě na mě čekal důležitý úkol, a to zmapování potápěčských lokalit na Berounsku. Informace pro tento přehled jsem získávala především z internetových zdrojů doplněných o mé vlastní zkušenosti z ponorů či ze zkušeností jiných členů klubu. Především jsem diskutovala s aktivními potápěči - Martinem Batim a Robertem Polákem o jednotlivých lokalitách. Tato poslední kapitola se mi psala poměrně dobře, jelikož jsem některé lomy osobně navštívila. Lom Kosov a Velká Amerika patří dle mých zjištění k nejvyhledávanějším potápěčským lokalitám na Berounsku. Pro veřejnost jsou sice nepřístupné, ale po domluvě s majiteli je možno získat povolení ke vstupu. Z osobní zkušenosti mohu uvést, že potápění v obou lomech je velmi krásné a Velká Amerika se z hlediska viditelnosti může mnohdy přirovnat k moři. Jeskyně Podtraťovka a šachta v Chrustenicích jsou také oficiálně přístupné. Po domluvě, zde můžeme provést velmi zajímavé ponory, ale do Podtraťovky musí mít potápěč potřebnou kvalifikaci. Dalšími lokalitami na Berounsku jsou lom Suchomasty a Malá Amerika. Záměrně je uvádím u sebe, jelikož oba mají velmi špatnou viditelnost a vstup na ně není v současnosti povolen. Malá Amerika se dříve hojně využívala, ale voda se bohužel za posledních pár let zkažila a viditelnost za dobrých podmínek se dnes přibližuje pouze k 50 cm. Nejhuř ze všech potápěčských míst v okolí Berouna je na tom lom Homolák. Kdysi byl vyhledávanou potápěčskou a turistickou lokalitou. Bohužel v současné době je zavážen nejruznějším

sypkým materiálem a po nájezdech těžkých strojů chátrá a brzy po něm nezbude ani zmínka. Závěrem musím shrnout, že nejvíce využívané lomy berounskými potápěči jsou pouze dva: Kosov a Velká Amerika. Ostatní zatím pomalu přichází k zapomnění.

V rámci plnění úkolů jsem dospěla mnohdy k překvapivým zjištěním, ať už z historického vývoje klubu či jejím současným fungováním. Největším překvapením pro mne samotnou byla nedostupnost potápěčského vybavení v českých zemích v druhé polovině 20. století. Dále je velmi obdivuhodné, že klub odolává nejrůznějším negativním vlivům okolního prostředí a stále funguje bez finančního ohodnocení vedoucích členů, kteří veškerý svůj volný čas klubu rádi obětují. Pokud se zamyslím nad navázáním na tuto diplomovou práci, myslím si, že je připravena k následujícímu pokračování, záleží samozřejmě na tom, jak se klub bude dál vyvíjet. Dle mého úsudku se mi podařilo všechny výše uvedené úkoly splnit a veškeré informace v dostatečné míře nashromáždit.

ZÁVĚR

Úkolem mé diplomové práce bylo sestavit ucelený historický vývoj sportovního potápění na Berounsku. Konkrétně jsem se zaměřila na potápěčský klub Triton Beroun, který patří mezi nejstarší v České republice. Pro čtenáře jsem chtěla vytvořit určitou představu o berounském klubu, jelikož nikdo z klubu dosud nevedl žádnou kroniku a ani jiné záznamy o svém fungování. Nebylo lehké praktickou část zpracovat, ale nakonec si myslím, že výše uvedené úkoly se mi podařilo splnit.

Potápění je v současné době velmi oblíbenou rekreační aktivitou. Já se mu aktivně věnuji více než deset let a touto prací jsem chtěla zároveň i uvést základní opatření a zásady, které je nutno dodržovat. Jedná se o sport, který je na jednu stranu nádherný a okouzlující, na druhou stranu pro ty, kteří nedodržují pravidla, se může stát velmi nebezpečným. Podle mého názoru je nezbytné nejprve získat základní znalosti a dovednosti, než se začne s aktivní činností.

Jak jsem již výše zmínila, v práci jsem narazila na mnoho problémů, které se týkaly zejména nízké dostupnosti informačních zdrojů. Tento nedostatek byl však mým hlavním záměrem pro vytvoření této diplomové práce. Obsah zveřejněný v praktické části je čerpán z věrohodných rozhovorů a doplněn o vlastní zkušenosti.

Práce by měla poskytnout široké veřejnosti, která se zajímá o tento sport a především o klub Triton Beroun, dostačující informace o jeho vývoji a současné činnosti. Zároveň doufám, že bude pro případné zájemce o tuto volnočasovou aktivitu obsah přínosný a že v něm najde vše, co potřebuje. A v neposlední řadě jsem moc ráda, že se mi podařilo dát dohromady tento ucelený přehled od historie až po současnost ve sportovním potápění na Berounsku, a již vím, že díky tomu má diplomová práce sloužit jako tzv. „klubová kronika“ v klubu Triton Beroun. Bylo by pro mě skvělým zadostiučiněním, kdyby má práce inspirovala jiné kluby k vytvoření obdobného materiálu o svém klubu. Myslím si, že je zapotřebí, aby budoucí generace věděli o existenci a fungování svého klubu v dobách minulých a některé nezapomenutelné vzpomínky je prostě potřeba zachovat v našich pamětech.

RESUMÉ

V této diplomové práci se zabývám problematikou sportovního potápění na Berounsku. Konkrétně se zaměřuji na potápěčský klub Triton Beroun. V první části se zabývám historickým vývojem této zájmové organizace. Další kapitoly popisují její současnou činnost společně s ročním plánem. Dále tato práce informuje čtenáře o vývoji a úspěších členů berounského podvodního ragby. V neposlední řadě jsem vytvořila přehled o potápěčských lokalitách, které jsou v této oblasti dostupné. Cílem výše uvedené diplomové práce bylo vytvořit ucelený přehled Tritonu, který by jim měl posloužit jako klubová kronika.

Resume

This diploma thesis is dedicated to scuba diving in Beroun area. Specifically, it focuses on the diving club Triton Beroun. The first part describes the historical development of this organization. Other chapters describe its current activities together with the annual plan. The thesis also informs readers about the development and achievements of members of Beroun underwater rugby team. This thesis also contains an overview of dive sites that are available in the Beroun area. The aim of the thesis was to create a comprehensive overview of Triton diving club that could serve as the club's Chronicle.

SEZNAM LITERATURY**Tištěné zdroje**

- BRKLOVÁ, D., HERZIG, S., et al. Diplomová a závěrečná práce studujících tělesnou výchovu a sport. Plzeň: Vyd. Západočeské univerzity, 1998. 58 s. ISBN 80-7082-413-1
- CRHONEK, Jaroslav. *Rekreační potápění na Olomoucku a jeho možnosti využití*. Olomouc, 2011. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Vedoucí práce Josef Pisca
- ČECHOVSKÁ, I., MILER, T. Plavání. Praha: Grada Publishing, 2008. 128s. ISBN 978-80-247-2154-5
- ČERMÁK, Marek. *Historie potápění*. Brno, 2008. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Vladimír Hansgut
- DOBEŠ, D. Přístrojové potápění: praktická příručka pro každého potápěče. Vyd. 1. Brno: CP Books, 2005, 172 s. ISBN 80-251-0700-0.
- DVOŘÁČEK, J. Historie potápění v Českých zemích a na Slovensku: v zemích koruny České, Rakouska-Uherska, Československé Republiky, České a Slovenské republiky. 1. vyd. Ostrava, 2013, 692 s. ISBN 978-80-260-4290-7
- DVOŘÁKOVÁ, Z., SVOZIL, Z. Potápění: základy potápění, výcvik a vybavení, potápěčské sporty. Praha: Grada Publishing a.s., 2005. 97 s. ISBN 80-247-1100-1
- EISENMANN, J. Potápění: potápěčská technika pro každého. Praha: Gnóm, 1997, 63 s. ISBN 80-85460-05-x
- HOLZAPFEL, R. B. Potápění-průvodce sportem. České Budějovice: Kopp, 2004, 128 s. ISBN 80-7232-231-1
- MOUNTAIN, A. Příručka potápění. 2. české, dopl. vyd. Praha: Svojtka & Co., 2007, 160 s. ISBN 978-80-7352-722-8
- OYHENART, J. M. Potápění: vášně a profese: metodika, výstroj, lokality. Praha: Euromedia Group - Knižní klub, 2004. ISBN 9788024211688
- RAHIMI, M. Potápění beze strachu. Vyd. 2. Praha: Granit, 2003. 144s. ISBN 9788072960224
- SCHINCKOVI, A. a P. Potápění. Dobřeovice: Rebo Produktions, 2004. 223s. ISBN 978-80-7234-704-0
- SOUKUPOVÁ, J. Posel boha moře slaví čtyřicáté narozeniny. *Techsport: Potápěčství a vodáctví*. Beroun: ATS. 1999, roč. 7, č. 4, s. 2.

Elektronické zdroje

- HDS CZ – Společnost pro historii potápění ČR. *UWR-Podvodní ragby (vznik a historie v ČR)* [online]. Poslední aktualizace 23.12.2011. Dostupné z: <http://www.hdsczech.cz/clanek-br-uw-r-podvodni-ragby-vznik-a-historie-v-cr-8-145>
- Potápěči Triton Beroun. *O nás* [online]. Poslední aktualizace 23.12.2014. Dostupné z: <http://www.triton-beroun.cz/index.php?category=O%20n%E1s>
- Strany potápěčské. *Potápěčské lokality* [online]. Poslední aktualizace 39.3.2015. Dostupné z: <http://www.stranypotapecke.cz/lokalita/default.asp>
- Svaz potápěčů České republiky. *Závodní potápění* [online]. Poslední aktualizace 9.9.2014. Dostupné z: http://www.svazpotapecu.cz/zavodni_potapeni/

Ústní zdroje

- BATI, M., trenér, 14.3.2015 v Berouně
- MACHÁLEK, M., zakladatel klubu a jeho bývalý prezident, 22.11.2014 v 17:00 v Berouně
- POLÁK, R., pokladník a člen UWR Triton, 12.3.2015 v 16:00 v Berouně
- RENDLA, J., prezident klubu, 5.1.2015 v 19:00 v Berouně
- ŽÁČEK, J., zakladatel klubu, 6.12.2014 v 14:00 ve Strádonicích

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Potápěčské signály..... 15

FOTODOKUMENTACE

Tato kapitola je tvořena mojí vlastní fotografickou tvorbou a to formou prezentace na příloženém CD a je rozdělena do tří částí. První má podnázev Historický vývoj klubu včetně potápěčské výstroje a výzbroje. Jak je zde zmíněno, jsou do prezentace vloženy fotografie archivních předmětů. Ty mají v osobním vlastnictví Milan Machálek, Václav Rendla a již zesnulý Josef Žáček. Druhá část obsahuje fotodokumentaci klubových akcí, kterých se potápěčský klub nejen zúčastňuje, ale zároveň je také pořádá. Poslední třetí část reprezentuje tým podvodního ragby Triton Beroun.